

HRVATSKI VOJNIK

Broj 114. Godina III. 1. prosinca 2006. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X

9 771 330 500003

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Izaslanstvo MORH-a u višednevnom posjetu hrvatskim vojnicima u Afganistanu

Za ovo što radite zaslужujete
poštovanje hrvatskog naroda

Summit NATO-a u Rigi

Summit u glavnom gradu Latvije ostat će zabilježen kao događaj u kojem je Hrvatska dobila dosad najjači potvrdni signal Sjevernoatlantskog saveza glede svojih nastojanja za članstvom

Dvodnevni summit čelnika država članica NATO-a u Rigi (28. i 29. studenog) svojim sadržajem je pokrivao brojna pitanja koja se vežu za aktualni trenutak i budućnost Sjevernoatlantskog saveza. Sve raspravljene teme napisljenu su sažete u 46 točaka zajedničke Deklaracije.

Iz cijelog tog dokumenta za Hrvatsku su zanimljivije bile točke 30. i 32., u kojima se naša zemlja i izravno spominje. Naravno, tiču se ostvarivanja proklamiranog strateškog cilja Republike Hrvatske: pristupa u punopravno članstvo NATO-a.

Točka 30. zajednički se odnosi na zemlje članice Američko-jadranske povelje, Hrvatsku, Albaniju i Makedoniju. U njoj se pozdravljuju nastojanja tri države da se "pripreme za odgovornosti i obvezu članstva", te se pohvaljuje "rastući doprinos međunarodnim mirovnim i sigurnosnim operacijama, kao i zajednički pokušaji učvršćenja regionalne suradnje". Vrlo je znakovit dio u kome se poručuje da na sljedećem sum-

mitu 2008. godine Savez namjerava uputiti dodatne pozive državama koje udovoljavaju NATO-ovim standardima i sposobne su pridonositi euroatlantskoj sigurnosti i stabilnosti.

Točka 32. odnosi se isključivo na Hrvatsku: u njoj se pozdravlja potpuna suradnja s haškim sudom, kao i znakovit napredak u političkim, gospodarskim, zakonodavnim i obrambenim reformama, na čemu treba i ustrajati. NATO također pudupire dodatne napore u svrhu osiguravanja da hrvatska nastojanja za

članstvom imaju i snažnu javnu potporu.

Iz spomenutog se nameće samo jedan zaključak: summit u Rigi ostat će zabilježen kao događaj u kojem je Hrvatska dobila dosad najjači potvrdni signal Sjevernoatlantskog saveza glede svojih nastojanja za članstvom. Jači signal može biti tek onaj konačni, pozivnica za pristupanje, a sudeći prema Deklaraciji, ona bi trebala uslijediti na sljedećem NATO-ovom summitu 2008. godine.

D. VLAHOVIĆ

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mohr.hr)Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@mohr.hr), Leida Parlov,
Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Keleman (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 4568-041Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,
Milenka Pervan StipićMarketing i financije: Igor Vitanović
tel: 4568-699;
fax: 4551-852**Preplata:**Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.**Tisak:**
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31**Naslov uredništva:**

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>E-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**Izaslanstvo MORH-a u posjetu hrvatskim vojnicima u Afganistanu**

"Duboko sam uvjeren da je ovo što ovdje radite plemenito i da zaslužuje poštovanje svih hrvatskih građana. Da ne vjerujem u ispravnost ove misije, ne bih bio vaš ministar i ne bih danas bio ovdje s vama", izjavio je ministar Rončević

Strana 4**Duro Poldrugač, ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje [DUSZ]**

Broj 112 koji građani trebaju nazvati u slučaju svake vrste nesreće zapravo je samo ulazna točka u vrlo kompleksni sustav zaštite i spašavanja. Na taj način određenim hitnim službama proslijedu se samo konkretni zahtjevi za intervencijom a građanin samo jednim pozivom alarmirati može više hitnih službi...

Strana 8**Predstavljena knjiga hrvatskog vojnog i ratnog znakovlja "Znakovi pobjednika"**

Svi oni koji cijene rad Bože Kokana, ili hrvatsko vojno znakovlje smatraju zanimljivim ili vizualno pa i umjetnički privlačnim, u novom izdanju "Školske knjige" na jednom mjestu mogu pronaći velik dio onoga što ih zanima...

Strana 13**Vojne operacije drukčije od rata**

Ratovi budućnosti bit će ograničeni i specifični u svojoj svrsi i namjeni. Sličit će gerilskim operacijama. Nekonvencionalne metode koje su bile karakteristične za djelovanje gerilaca, primjenjuju se i danas, ali su preciznije i predstavljaju novi radikalni tip ratovanja koji ne pridaje mnogo pozornosti državnim granicama ili stariim ortodoksnim pravilima ratovanja

Strana 21

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Izaslanstvo MORH-a u višednevnom posjetu hrvatskim vojnicima u Afganistanu

Za ovo što radite zaslužujete poštovanje hrvatskog naroda

"Duboko sam uvjeren da je ovo što ovdje radite plemenito i da zaslužuje poštovanje svih hrvatskih građana. Da ne vjerujem u ispravnost ove misije, ne bih bio vaš ministar i ne bih danas bio ovdje s vama", izjavio je u razgovoru s pripadnicima hrvatskog kontingenta ministar Rončević. On je također izrazio zadovoljstvo ponovnom spoznajom da su hrvatski vojnici vrlo uspješni i cijenjeni u Afganistanu zbog svog odnosa prema domaćinima pa su ih afganistanski prevoditelji, koji s njima surađuju, prozvali "Božjim narodom"

—Napisala i snimila Marijana PLEŠA ČADONIĆ —

Ministar obrane Berislav Rončević predvodio je izaslanstvo Ministarstva obrane RH u čijem su sastavu bili pomoćnik ministra za obrambenu politiku Igor Pokaz, ravnatelj VSOA-e general bojnik Gordan Čačić i načelnik J-3 GS OSRH general bojnik Drago Lovrić u službenom posjetu misiji ISAF i Islamskoj Republici Afganistan. Ministar Rončević se 22. studenog u sklopu posjeta sastao u zapovjedništvu ISAF-a u Kabulu s visokim civilnim predstavnikom NATO-a veleposlanikom Daanom Evertsom i sa zamjenikom zapovjednika CFC-a (zapovjedništvo združenih snaga) brigadnim generalom Williamom Chambersom te s posebnim predstavnikom Europske unije Francescom Vandrellom.

Hrvatsko izaslanstvo je održalo i sastanak u zapovjedništvu ISAF-a sa zamjenikom zapovjednika misije ISAF koji je sa svojim timom hrvatsko izaslanstvo upoznao s trenutačnim stanjem i sigurnosnom situacijom u Afganistanu, dalnjim planovima ISAF-a i potrebama u sklo-

pu napora obnove Afganistana. Tijekom razgovora iskazano je veliko zadovoljstvo hrvatskim sudjelovanjem u misiji ISAF te hrvatskom doprinosu u obuci afganistske vojske. Tijekom službene večere ministar se susreo sa zapovjednikom misije ISAF generalom zboru Davidom Richardsom.

Dan kasnije ministar Rončević i članovi izaslanstava sastali su se s hrvatskim vojnicima u kampu Kobra u multinacionalnom kampu Warehouse gdje je informiran o hrvatskom sudjelovanju u misiji te o političkoj i sigurnosnoj situaciji u Afganistanu kao i o radu regionalnog tima za obnovu u kojem sudjeluje RH. Ministar je istaknuo kako su hrvatski vojnici dobro i potpuno profesionalno obavljaju svoje zadaće te da se ponosi njihovim radom.

Tijekom dana ministar Rončević se sastao i s ministrom vanjskih poslova Ranginom Dadfarom Spantanom, zamjenikom ministra obrane Yusufom Nuristanijem i

■ Ministar Rončević se u zapovjedništvu ISAF-a u Kabulu sastao s visokim civilnim predstavnikom NATO-a veleposlanikom Daanom Evertsom i sa zamjenikom zapovjednika CFC-a (zapovjedništvo zdržanih snaga) brigadnim generalom Williamom Chambersom te s posebnim predstavnikom Europske unije Francescom Vandrelлом

ministrom unutarnjih poslova Moqbilom Zararom, a na bilateralnim sastancima razgovaralo se o doprinosu RH i hrvatskih snaga u misiji ISAF te o pripomoći afghanistskoj narodnoj armiji. Minis-

Izaslansvo MORH-a je 24. studenog 2006. oputovalo na sjever Afganistana u posjet pripadnicima hrvatskih Oružanih snaga smještenih u kampu Marmal pokraj grada Masar-e-Sharifa te kampu Mike Spann do kojeg je trebalo oko sat vremena vožnje terenskim vozilima po pustinjskom terenu. Razgovarajući sa hrvatskim vojnicima u kampu Mike Spann doznao se o izvanrednom događaju u Kandaharu u kojem je prvi put lakše ranjen pripadnik hrvatskih snaga u misiji ISAF. Po povratku u kamp Marmal ministar Rončević i članovi izaslanstva sastali su se sa zapovjednikom Regionalnog zapovjedništava Sjever brigadnim generalom Barthom.

Po povratku u Kabul, koji je gotovo bio otkazan zbog vremenskih uvjeta, ministar se na službenoj večeri u kampu Warehouse, kojoj su domaćini bili zapovjednik hrvatskog nacionalnog kontingenta brigadir Neven Cugelj i diplomatski predstavnik Ministarstva vanjskih poslova i

europskih integracija Ivan Velimir Starčević, susreo s ostalim zapovjednicima nacionalnih kontingenata.

Ministar Rončević posjetio je 26. studenog i hrvatske pripadnike operativnog mentorskog tima (OMLT-a) u Kandaharu. Prilikom posjeta razgovarao je i s ranjenim hrvatskim vojnikom, skupnikom Goranom Špeharom te se i osobno uvjerio u to da se skupnik Špehar osjeća dobro te da je moral i spremnost hrvatskih vojnika na visokoj razini. Nakon manjeg zahvata vađenja gelera, ranjeni vojnik

■ U afghanistskom Ministarstvu obrane razgovaralo se o doprinosu RH i hrvatskih snaga u misiji ISAF te o pomoći afghanistskoj armiji

tar Rončević prenio je stajalište hrvatske službene politike da će Hrvatska ostati u međunarodnoj mirovnoj misiji ISAF kao ozbiljan međunarodni čimbenik i članica UN-a, preuzeti svoj dio odgovornosti da se u Afganistanu uspostavi rad civilnih institucija u punom smislu demokratski izabrane vlasti.

Hrvatsko izaslanstvo ispred Združenog zapovjedništva

vraćen je u kamp i nakon oporavka će nastaviti obavljati svoje zadaće, a u Hrvatsku će se vratiti zajedno s ostalim kolegama po završetku njihove smjene.

"Duboko sam uvjeren da je ovo što ovdje radite plemenito i da zaslužuje poštovanje svih hrvatskih građana. Da ne vjerujem u ispravnost ove misije, ne bih bio vaš ministar i ne bih danas bio ovdje s vama", izjavio je u razgovoru s pripadnicima hrvatskog kontingenta ministar Rončević. On je također izrazio zadovoljstvo ponovnom spoznajom da su hrvatski vojnici vrlo uspješni i cijenjeni u Afganistanu zbog svog odnosa prema domaćinima pa su ih afganistanski prevoditelji, koji s njima surađuju

■ Izaslanstvo je u Kandaharu posjetilo i hrvatske priпадnike operativnog mentorskog tima (OMLT). Prilikom posjeta ministar je razgovarao i s ranjenim hrvatskim vojnikom, skupnikom Goranom Špeharom te se i osobno uvjero u to da se skupnik Špehar osjeća dobro

vini moramo ih bar moralno poduprijeti u njihovom plemenitom nastojanju. Kao nacija, sami smo osjetili važnost prisutnosti mirnovnih snaga u Domovinskom ratu pa moramo biti spremni i dati je drugima kojima je ona potrebna. ■

prozvali "Božjim narodom". Nešto kasnije sastao se i sa zapovjednikom Regionalnog zapovjedništva Jug generalom Van Loomom te sa zapovjednikom TF 31 pukovnikom Bullockom koji ga je sa svojim timom izvijestio o stanju u regiji Jug.

Nakon povratka u Kabul, ministar je posjetio grčku bolnicu u zračnoj luci KAIA te hrvatski medicinski tim. Tijekom dana susreo se s predsjednikom Islamske Republike Afganistan Hamidom Karzaijem. Predsjednik Karzai zahvalio je ministru Rončeviću na svoj potpori i pomoći koju pruža Republika Hrvatska u misiji ISAF.

Postrojbe hrvatskih Oružanih snaga, koje nastoje pridonijeti miru u Afganistanu, rade dobru stvar i svi mi koji smo ostali u domo-

■ S hrvatskim vojnicima na sjeveru Afganistana u jednom od kampova nedaleko od Mazar-e-Sharifa

Polaznici Ratne škole u Istri

Tijekom studenog na studijskom putovanju u Istri bili su polaznici 9. naraštaja Ratne škole "Ban Josip Ježić" a ugostili su ih Ivan Jakovčić Župan Istarske županije i Zlatko Komadina Primorsko-goranske, te predstavnici Adris grupe i Uljanika.

Polaznici 9. naraštaja upoznali su se sa županijama, te razvojem gospodarstva u njima. Župani su govorili o strateškim smjernicama rada županijske skupštine, županijskog poglavarstva i županijskih upravnih odjela preko kojih se zalažu za društveni razvoj i stvaranje pretpostavki za brži gospodarski rast. U Adris grupi i Uljaniku, uz obilazak pogona

polaznici su imali priliku poslušati predavanje na temu Upravljanje ljudskim potencijalima.

Predsjednik uprave brodogradilišta "Uljanik" sa svojim timom stručnjaka, te članovima uprave i vodećim menadžerima Adris grupe predstavili su strategiju uspješnosti koju temelje na pravodobnoj informaciji i ljudima.

U tri dana, koliko je trajalo putovanje, polaznici su obišli gradove Roč i Hum, te Motovun, Rovinj i Poreč u kojemu su razgledali Eufrazijevu baziliku. U Puli su sudjelovali na prezentacijama VPS-a Sjever i ZB-a

Pula, a predavanje "Istra u Domovinskom ratu" održao im je general Sergio Rabar. U obilasku riječke Luke predsjednik uprave je predstavio luku pa su polaznici imali priliku upoznati strategiju još jedne uspješne hrvatske tvrtke. U Rijeci je posebno dojmljiv bio posjet svetištu na Trsatu. Putovanje je završeno prijmom kod delničkoga gradonačelnika i zamjenika zapovjednika BSD-a.

F.T.

U Splitu je svečano obilježena jubilarna 15. obljetnica 141. brigade, u organizaciji bivših pripadnika postrojbe u sklopu očuvanja uspomene na ovu važnu postrojbu izraslu u najtežim danima tijekom Domovinskog rata.

Polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća ispred središnjeg križa i na Groblju hrvatskih branitelja na splitskom groblju Lovrinac i na spomen-obilježe Malačka u Kaštelima, brojna izaslanstva odala su počast poginulim pripadnicima 141. brigade i svim poginulim hrvatskim braniteljima. Nakon toga je održana misa zadušnica u crkvi sv. Ante na Poljudu, a misno slavlje

vlasti, kao i udruga proizašlih iz Domovinskog rata.

U povjesnici 141. brigade HV-a istaknuto je kako je nastala 12. studenog 1991. od pripadnika već organizirane splitske i kaštelanske samostalne dragovoljačke bojne. Od laskom na bojišnicu brigada je imala vrlo važnu ulogu u ratnim zbiva-

njima na južnom, te drniškom i zadarском ratištu. Postrojba je angažirana i u oslobodilačkim operacijama Oluja, Maestral i Južni potez. Na ratnom putu 141. brigade život je izgubilo 59 njezinih pripadnika, a jedan pripadnik se vodi kao nestali. Kroz 141. brigadu prošlo je više od 8500 pripadnika.

U obraćanju okupljenim u ime ratnih i bivših zapovjednika postrojbe njezin ratni zapovjednik general Žarko Tole osvrnuo se na blistav ratni put postrojbe protkan visokom domoljubnom svješću, čestitim vojničkim držanjem i hrabrošću njezinih pripadnika.

Skup su pozdravili Ivan Udrović i Zvonimir Puljić, gradonačelnici Kaštela i Splita te župan Splitsko-dalmatinske županije Ante Sanader. Čestitajući jubilarnu obljetnicu, izaslanik Predsjednika RH general bojnik Mirko Šundov uručio je izaslanstvu brigade odličje Red Nikole Šubića Zrinskog te je na ratnu zastavu postrojbe privezao plamenac.

OJI

Izložba djelatnika MORH-a i GSOS-a

U Galeriji MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33, **28. prosinca u 19 sati** bit će svečano otvorene izložbe radova djelatnika Ministarstva obrane i Glavnog stožera, upriličene u blagdanskom božićno-novogodišnjem ozračju.

Izlagat će tridesetak djelatnika MORH-a i GSOS-a koji se u slobodno vrijeme bave nekim oblikom likovne umjetnosti, a bit će izloženo pedesetak slika i desetak skulptura i keramike.

Izložba se može razgledati **do 20. siječnja 2006.**, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. **Ulaz slobodan.**

Duro POLDRUGAČ**ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje (DUZS)**

- **Državna uprava za zaštitu i spašavanje**
državno je tijelo čija je glavna zadaća osnovati i provoditi u praksi jedinstveni, učinkovitiji i brži sustav reagiranja na razne vrste nesreća, katastrofa i ugroza
- **Broj 112 je jedinstven europski broj i on postupno ulazi u uporabu u sve europske zemlje**
- **Korisnici su uglavnom zadovoljni brzinom reakcije**
- **OSRH su vrlo bitan čimbenik i u ovom trenutku u mnogo elemenata nezamjenjiv čimbenik u sustavu ZiS-a**

Svi imamo jednaku odgovornost prema građanima, okolišu i imovini

Broj 112 koji građani trebaju nazvati u slučaju svake vrste nesreće zapravo je samo ulazna točka u vrlo kompleksni sustav zaštite i spašavanja. Na taj način određenim hitnim službama proslijeduju se samo konkretni zahtjevi za intervencijom a građanin samo jednim pozivom alarmirati može više hitnih službi. Poziv na 112 je besplatan, a u slučaju da je lokacija poziva nepoznata, preko centra 112 ona se može utvrditi...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

Državna uprava za zaštitu i spašavanje državno je tijelo čija je glavna zadaća osnovati i zatim provoditi u praksi jedinstveni, učinkovitiji i brži sustav reagiranja na razne vrste nesreća, katastrofa i ugroza koje se događaju ili se mogu dogoditi u Hrvatskoj. Iako je riječ o relativno "mladoj" državnoj upravi, njezina važnost i prepoznatljivost (ponajviše preko pozivnog broja 112) unutar zemlje vrlo brzo raste. Razgovorom s ravnateljem Uprave Đurom Poldručačem željeli smo i našim čitateljima pobliže predstaviti DUZS, pogotovo stoga što i OSRH imaju vrlo važnu ulogu u razvijanju jedinstvenog državnog sustava zaštite i spašavanja. Izravan povod bio nam je nedavno završena vježba SEESIM '06 u Taktičko-simulacijskom središtu ZIO-a, čiji je DUZS bio glavni nositelj...

Koliko se u dvije godine postojanja DUZS-a odmaklo s ustrojavanjem

jedinstvenog državnog sustava zaštite i spašavanja?

Taj proces je dugotrajan i on se vodi kroz nekoliko vremenskih odrednica. Ovlast za reagiranje u zaštiti i spašavanju stanovništva, materijalnih i drugih dobara od katastrofa i većih nesreća u Republici Hrvatskoj bila je podijeljena između različitih tijela državne uprave, organizacija, ustanova, udruga te pravnih osoba. Niz godina pokušavao se pronaći način uspostave sustava zaštite i spašavanja koji će biti učinkovit i ekonomičan za Republiku Hrvatsku. Jedan od najvećih nedostataka bio je da su svi sudionici zaštite i spašavanja u katastrofama i većim nesrećama postupali isključivo u svojim normativno-pravnim okvirima te je dolazilo do preklapanja ovlasti, nedostatka koordinacije i zajedničkog vođenja, upravljanja i zapovijedanja u aktivnostima zaštite i spašavanja. Jedna od pretpostavki za učinkovitij sustav

zaštite i spašavanja bila je donošenje primjereno normativnog okvira, što je ostvareno donošenjem Zakona o zaštiti i spašavanju ("Narodne novine", broj: 174/04.), a druga bitna pretpostavka je stvaranje odgovarajućeg ustroja Državne uprave za zaštitu i spašavanje.

Kao prvo, 2005. godine, preuzeли smo funkcije, zadaće i osoblje iz MUP-a i MORH-a (oko 750 ljudi) i transformirali ih u drukčiju organizaciju koja treba biti temelj novog sustava zaštite i spašavanja (SZS) u RH. Za ovu godinu ciljevi su bili izrada Programa opremanja i tehničko-tehnološkog razvoja DUZS za srednjoročno razdoblje i njegovo predlaganje Vladi te pokretanje glavnih funkcija SZS-a. U procesu prestrukturiranja preuzetih organizacija bili smo prisiljeni i zatvoriti neke od gradskih centara za obavljanje, njih 51, dok je još 28 u fazi zatvaranja. Preusmjerili smo njihov rad i funkcije na županijske centre, na sustav 112.

Nažalost tu smo se sreli i s bolnom stranom rada, otpuštanja određenog broja ljudi, onih koji nisu imali odgovarajuću obrazovnu i stručnu osposobljenost ili za koje nije više bilo slobodnih radnih mjesta. Nadalje stvorili smo uvjete za nove prosudbe civilizacijskih, tehničkih, prirodnih i drugih ugroza po područjima županija. Na temelju njih inspekcijske službe će snimiti stanje na terenu i ustvrditi kakve će posebnosti u sustavu imati određena županija ili grad. Na državnoj razini izgrađena je pravna infrastruktura u službi provedbe zakona o ZiS-u, doneseni su pravilnici i upute, a i Vlada je donijela nekoliko uredbi i odluka koje dodatno reguliraju rad SZS-a. Primjerice, promijenjen je sustav jedinstvenih znakova za uzbunjivanje. Kruna svega u 2006. je Vladino imenovanje Zapovjedništva za zaštitu i spašavanje RH, koje se 7. studenoga prvi put sastalo i počelo s radom.

Tko su članovi tog Zapovjedništva?

U Zapovjedništvu su predstavnici ministarstava koji sudjeluju u zaštiti i spašavanju: MORH-a, MUP-a, ministarstava zdravstva, gospodarstva, poljoprivrede i šumarstva... Sve su to stručnjaci u svom području, razine državnog tajnika, pomoćnika ministra ili načelnika neke uprave. Također, participiraju i ljudi iz drugih državnih tijela: Zavoda za zaštitu od zračenja, za nuklearnu tehnologiju, Seizmološkog zavoda... Iz DUZS-a tu su ravatelj, koji je po zakonu zapovjednik, te zamjenik, i pomoćnici. Ukratko, svi oni koji u određenom trenutku trebaju biti na jednom mjestu kako bi pomogli zapovjedniku ZiS-a u donošenju odluke i na najučinkovitiji način riješili kriznu situaciju.

Koji su najveći problemi s kojima ste se dosad susreli?

Već sam spomenuo ljudski čimbenik. U svim publikacijama o menadžmentu uvijek je najteže promijeniti organizaciju i navike ljudi. Teško je organizirati masu od 750 ljudi na poslu koji je novi i drukčiji. Očit je i otpor organizacija kojima se DUZS nameće kao voditelj i nadglednik kao što su Vatrogasna zajednica, Gorska

služba spašavanja i dr. Svi vole od države dobiti sredstva, a da nitko ne pita kako su sredstva utrošena. Država se odredila da na najjeftiniji i najučinkovitiji način uspostavi sustav ZiS-a, a to se može jedino tako da jedno Vladino tijelo koordinira sa svim snagama.

Sljedeći problem je educiranost djelatnika koji sudjeluju u poslovima ZiS-a kako na državnoj razini, tako i na lokalnoj i regionalnoj. Nema "gotovog" osoblja za takva zanimanja, i stoga što su se vrste ugroza u posljednjih 10-ak godina promijenile i do nedavno nisu postojali programi ni institucije koje bi ih educirali u tom smislu.

Kada zvati 112?

Kada je potrebno zvati više od jedne službe na reagiranje po događaju. Iza broja 112 stoje Vatrogasna služba i Služba civilne zaštite, koje su u sastavu Državne uprave za zaštitu i spašavanje, zatim policija, Hitna medicinska pomoć, Služba traganja i spašavanja na moru, Hrvatska gorska služba spašavanja te meteorološka, hidrološka i seizmološka služba, pravne osobe zadužene za održavanje putova i komunalnih djelatnosti, zdravstva i veterinarske djelatnosti, pravne osobe hidrosustava, vodoprivrede, elektroenergetskih sustava i td. Popis službi koje stoje iza broja 112 vrlo je dugačak. Broj 112 koji građani trebaju nazvati u slučaju svake vrste nesreće zapravo je samo ulazna točka u vrlo kompleksni sustav zaštite i spašavanja.

Iskustva s uvođenjem broja 112 imaju svoju kvantitativnu i kvalitativnu dimenziju. U početku je bilo mnogo poziva; zbog znatiželje o čemu se zapravo radi, nenamjenskih poziva kojima su se prijavljivali kvarovi na mobilnim telefonima ili običnih zlonamjernih poziva. Postupno se struktura poziva mijenjala u korist namjenskih poziva kojim se traži konkretna pomoć. U pojedinim županijskim centrima već su u broj 112 integrirana hitna medicinska pomoć ili vatrogasci. To je od interesa i za hitne službe i za građane jer su centri 112 filter za zlonamjerne pozive ili opetovane pozive (kada jednu nesreću prijavi više desetaka građana). Na taj način određenim hitnim službama prosljeđuju se samo konkretni zahtjevi za intervencijom a građanin samo jednim pozivom alarmirati može više hitnih službi.

Poziv na 112 je besplatan, a u slučaju da je lokacija poziva nepoznata, preko centra 112 ona se može utvrditi. Do kraja ove godine 17 centara će imati CTI tehnologiju, a još tri početkom iduće godine.

Uprava se sastoji od pet službi, a svaka je specifična. Možete li ih ukratko opisati?

Služba za civilnu zaštitu pokriva široki spektar aktivnosti i organizacija, pa i javnih poduzeća koja se uključuju u reagiranje u određenim trenucima. To su primjerice Gorska služba spašavanja, Crveni križ, Savez tehničke kulture, Kinološki savez i niz drugih. Slijedi Služba za vatrogastvo, pokriva jednu od tri (vatrogastvo, policija i hitna pomoć) "žurne" službe. Ima obvezu transformacije vatrogastva kao djelatnosti u operativnom dijelu, tako da vatrogasci postanu gasitelji - spasitelji. Služba za sustav 112 je najdinamičnija. Već sam govorio o uspostavljanju županijskih centara 112, oni više nisu tijela koja samo primaju podatke o završenim događajima, već su njihovi aktivni sudionici i po pozivu prenose podatke žurnim službama koje se upućuju na reagiranje. Služba za jedničkih poslova je servisna opća služba koja daje potporu radu DUZS-a. Koncipirali smo je i tako da u osnovi bude potpora svakoj akciji koja bi se provodila s pozicijom države, da osigura ili stavi na raspolaganje određene resurse potrebne za reagiranje u širokoj, "državnoj" situaciji. Posljednja služba je već spomenuto Učilište vatrogastva i zaštite i spašavanja. Ima tri ustrojbine cjeline: tradicionalnu Vatrogasnou školu, Centar za specijalističko osposobljavanje u kojem se educiraju spasioci, ali i one koji će se "koristiti" spašavanjem, te Centar za razvoj i ispitivanje tehnike.

Čini se da je među Hrvatima američki broj 911 poznatiji nego naš 112. Što činite kako biste prevladali taj paradoks?

Broj 112 je jedinstven europski broj i on postupno ulazi u uporabu u sve europske zemlje. 911 je poznat zbog mnogih serija i filmova s američkog područja. Dok nismo u većoj mjeri opremili i osposobili centre 112 nismo se medijski eksponirali da se ne bi stvorio negativni efekt s puno poziva koje ne bismo mogli obraditi. Sada je situacija puno drukčija i približavamo se stanovništvu preko raznih emisija, jinglova, napisa i oglasa u

novinama, te ono najkvalitetnije pozitivnim rješavanjem pojedinih slučajeva. S 18-20 posto prepoznatljivosti došli smo na 53-54. Od županijske dožupanije prepoznatljivost je različita, stoga je važno da se u akciju uključe i lokalni mediji. Svako područje trebalo bi upoznati s mogućnošću reakcije na njihove specifične probleme, ono što će sami dobiti sa sustavom 112.

Korisnici su uglavnom zadovoljni brzinom reakcije. Na umu treba imati kako kompleksni sustav zaštite funkcioniра prema određenim procedurama koje trebaju osigurati transparentnost, sustavan pristup i poštovanje zapovjedne strukture sustava zaštite i spašavanja. U nekim slučajevima bilo je primjedbi na tromost velikog sustava, a dio primjedbi odnosi se i na nepoznavanje funkcije centara 112 zbog čega postoje slučajevi negodovanja građana jer djelatnici ne daju informacije o redovitim događajima i situacijama (red prometovanja trajekata, npr.) već samo informacije o izvanrednim događajima i situacijama (kada je trajektni promet u prekidu, npr.)

Koji je događaj dosad za vas bio najveći izazov?

Teško je izdvajati pojedine slučajeve. Svi su oni kompleksni i zahtijevaju puni angažman svih koji sudjeluju. Možemo govoriti o protupožarnoj sezoni, sustavu ZiS u turističkoj sezoni, o nesrećama u tunelima, a vrlo su važni i helikopterski prijevozi ozlijedenih ili oboljelih u suradnji s MORH-om i više drugih tijela, organizacija prijevoza organa za presađivanje itd., da ne nabrajamo dalje i da nešto ne zaboravimo.

Među vašim osnovnim zadaćama navodi se i suradnja sa sustavima susjednih zemalja. Kako ona napreduje?

Imamo bilateralnu i multilateralnu suradnju što nam otvara mogućnost zajedničkog reagiranja na događaje. Imamo bilateralne i trilateralne sporazume sa Slovenijom i Mađarskom, zatim sa Slovačkom, BiH, s kojom smo potpisali Standardni operativni postupak o reagiranju u zagraničnom području. U pripremi je bilateralni sporazum s Crnom Gorom i Srbijom, a razgovara se o određenom obliku suradnje s Italijom.

Vojna komponenta je nezaobilazna u gašenju velikih požara na otvorenim prostorima. Ima doprinos i nezamjenjivu ulogu prilikom poplava, potraga za izgubljenim osobama, promatranja prostora iz zraka

Velika važnost pridaje se međunarodnoj suradnji upravo zbog toga što današnje civilizacijske nesreće ne poznaju državne granice. Istodobno je od presudnog značenja brzo pružanje međunarodne pomoći kad je zemlja pogodjena nesrećom ali, ne manje važna, je i priprema za nesreće i razmjerna iskustava na međudržavnoj razini. Tako DUZS predstavlja RH u međunarodnim organizacijama - UN-u, NATO-u, EU-u i Vijeću Europe - po svim pitanjima iz područja zaštite civilnog stanovništva, prevencije i ublažavanja posljedica katastrofa.

Nedavno je završena međunarodna računalno podržana vježba SEESIM '06, čiji je nositelj s hrvatske strane bio upravo DUSZ. Jeste li zadovoljni njezinim tijekom i rezultatima?

U potpunosti smo zadovoljni. Vježba je organizirana u svrhu uvježbavanja postojećih procedura nacionalnih civilnih i vojnih struktura te suradnje susjednih država za pripravnost, odgovor i upravljanje u kriznim situacijama. Usaporedimo li vježbu s onom od prije dvije godine, postigli smo znatan napredak, i to ne samo kao DUZS, nego kao cijela zemlja. Prvi put takvu vježbu organizira i koordinira civilno tijelo kojem je to i zadaća DUZS. Državni tajnik Raboteg je na vježbi is-

taknuo važnost transformacije civilne obrane. Upravo je u tom dijelu vježba pokazala već učinjene korake ali i buduće potrebe. Ovakav oblik vježbe je najbolji i najeffektivniji za više razine upravljanja. Raznim simulacijama možemo dobiti visokoosposobljen kada na državnoj i regionalnoj razini za donošenje odluka. Isto ćemo učiniti i u budućem vremenu.

Kao najavu velikom događaju želim reći da će sljedeće godine Republika Hrvatska biti domaćin NATO-ove međunarodne vježbe zaštite i spašavanja "IDASSA 07" koja će se održati u području Zadarske županije. Vježba će obuhvatiti traganje i spašavanje iz ruševina, zagađenje mora i okoliša, talakačku krizu iz zrakoplova te organizaciju kampa za evakuaciju. Zasad je prijavljen velik broj zemalja sudionica. Pozvane su i zemlje izvan Europske unije i bit će to najveća civilna vježba dosad. Dakle, nužno je povezivanje država radi zajedničkog planiranja postupaka u zaštiti od katastrofa, obuci i osposobljavanju ekipa za spašavanje, a posebice brzom reagiraju u slučaju prirodnih i drugih katastrofa.

Koliko OSRH pridonose hrvatskom sustavu zaštite i spašavanja?

Moram reći i, vjerujte, to nije samo frazeologija, OSRH su vrlo bitan čimbenik i u ovom trenutku u mnogo elemenata nezamjenjiv čimbenik u sustavu ZiS-a. Trebalо bi u buduće vrijeme nastojati organizirati civilne strukture do potrebne razine kako bi se OS uključivao samo na razini križe kada se treba uključiti država tj. kada posljedice ili aktivnosti nadilaze mogućnosti lokalne i regionalne razine. Oružanim snagama treba ostaviti mogućnost da se bave svojom temeljnom zadaćom a ona je vojnog aspekta, ali treba se koristiti specifičnim sposobnostima koje ne treba razvijati u drugim organizacijama. Nije fer ni potrebno da se vojska zove za svaku akciju, i kad treba i kad ne treba. Vojna komponenta je nezaobilazna u gašenju velikih požara na otvorenim prostorima. Ima doprinos i nezamjenjivu ulogu prilikom poplava, potraga za izgubljenim osobama, promatranja prostora iz zraka... Čak to ne bih nazvao suradnjom, nego zajedničkim djelovanjem. Svi imamo jednaku odgovornost prema građanima, okolišu i imovini. ■

Neka njihova žrtva ne bude uzaludna...

Poseban je dan. Dan sjećanja na žrtvu Vukovara 1991. - 18. studenoga. Sjetili smo se svih žrtava Domovinskog rata na misi u kapelici u kampu Warehouse. Poruka s oltara svima je bila jasna: "Neka njihova žrtva ne bude uzaludna, neka se nikad ne zaboravi." I svijeća s hrvatskim grbom koja gori u kapelici nas podsjeća na to. Podsjeća nas da žrtva onih koji više nisu među nama nije bila uzaludna, da danas zahvaljujući njima na drugom kraju svijeta od sjevera do juga Afganistana, od Mazar-e-Sharifa do Kandahara hrvatski vojnici s hrvatskom zastavom na odori sudjeluju u mirovnoj misiji i pomažu jednom drugom narodu

—Napisala i snimila Vanda DUNĐER—

Jutro. Afganistan. Kabul. I poseban dan. Dan sjećanja na žrtvu Vukovara 1991. - 18. studenoga. Prošlo je petnaest godina. Petnaest godina otkad je cijela Hrvatska i svaki hrvatski dom s bolom i grčem pratilo kako nestaje jedan grad - grad heroj, kako se pokušava uništiti jedna zemlja, jedan narod.

Danas, ovdje u Kabulu prisjećamo se tih dana i ponovno se vraćaju sjećanja. Sjećanja na dane kada je u Vukovaru, ali i u cijeloj Hrvatskoj zrak imao okus baruta, kada su gorjeli Dubrovnik, Zadar, Škabrnja, Karlovac, Osijek, Petrinja, Glina... Vratila su se sjećanja na one kojih više nema među nama, one koji su domovini dali ono što je najvrjednije - svoje živote.

Sjetili smo se svih žrtava Domovinskog rata na misi koju je u kapelici u kampu Warehouse predvodio velečasni Vladislav Mandura. Poruka s oltara svima je bila jasna: "Neka njihova žrtva ne bude uzaludna, neka se nikad ne zaboravi." I nećemo zaboraviti. Nećemo zaboraviti ni Mitnicu, ni Trpinjsku cestu, ni Sajmište, ni Borovo Naselje. Ne smijemo dopustiti da se zaboravi. Zaboraviti žrtvu za narod, za domovinu, značilo bi zaboraviti povijest. Tako nešto sigurno ne bi dopustili oni koji su tu žrtvu dali. I svijeća s hrvatskim grbom koja gori u kapelici u kampu Warehouse nas podsjeća na to. Podsjeća nas da žrtva onih koji više nisu među nama nije bila uzaludna, da imamo slobodnu i neovisnu Hrvatsku, da danas zahvaljujući njima na drugom kraju svijeta od sjevera do juga Afganistana, od Mazar-e-Sharifa do Kandahara hr-

■ Svijeća s hrvatskim grbom koja gori u kapelici u kampu Warehouse nas podsjeća na to da nikada ne smijemo zaboraviti žrtve pale za domovinu

vatski vojnici s hrvatskom zastavom na odori sudjeluju u mirovnoj misiji i pomažu jednom drugom narodu. Sigurni smo u jedno; da nisu morali dati tu žrtvu danas bi ovdje bili s nama.

I dok noćna smjena u postaji multinacionalne satnije Vojne policije održuje svoje redovite zadace u pozadini se čuju pjesme koje u svima nama bude dobro znan osjećaj. Riječi poput "ima snagu zlatnog žita, ima oči boje mora, moja zemlja Hrvatska" i "od stoljeća sedmog tu Hrvati dišu" sigurno nikoga ne ostavljaju ravnodušnim. Posebno ne one koji su Domovinski rat iznijeli na svojim leđima, one koji su noći probjeli u rovovima od Dubrovnika do Vukovara, a sada obavljaju svoje zadace ovdje u dalekom Afganistanu.

I koristim se prilikom što je sa mnom u smjeni jedno dijete Vukovara. "Da samo znaš kako mi je danas bilo teško gledati emisiju o Vukovaru", kaže Josip.

"Znam da žrtva svih onih koji su dali svoje živote nije uzaludna, ali ipak je teško. Vrijeme lijeći rane, ali siguran sam da moja djeca nikad neće zaboraviti povijest. To neću dopustiti. Neki dan sam na internetu pročitao naslov - Osijek, nepokoren grad i to je ono čemu ću učiti svoju djecu. To su stvari koje ne smijemo zaboraviti."

"Moja curica ima pet godina i zna sve o Domovinskom ratu. I potrudit ću se da nikad ne zaboravi", kaže Krešo.

I tako, prolazi vrijeme, ali ostaju sjećanja. Sjeća-

nja koja sigurno nitko neće izbrisati. Koliko god bila bolna i teška, ta sjećanja su dio naše povijesti, dio nas. I ostat će dio nas gdje god mi bili. To pokazuje i svijeća s hrvatskim grbom koja gori za sve poginule branitelje. Svijeća upaljene u maloj kapelici udaljenoj tisućama kilometara od naših domova. Ovdje u Kabulu, u Afganistanu. ■

**Kapetan fregate Jerko Letica,
dobitnik Vjesnikove Plave vrpce**

Nismo okljevali...

To predvečerje moj prijatelj Kazimir i ja promatrali smo pučinu i ugledali smo razapeto jedro koje je odjednom nestalo s obzorja. Iako je padaо sumrak, nismo okljevali, potrčali smo prema brodici koja je bila usidrena nekih petstotinjak metara od naših kuća. Brodicom od šest metara probijali smo se kroz neveru. Nakon tridesetak minuta ugledao sam u sumraku ljudе koji se drže za kobilicu prevrnute jedrilice. Bio je to stariji bračni par iz Poljske. Vidjelo se kako se teško održavaju na površini...

— Dražen JONJIĆ, snimio Tomislav BRANDT —

O spašavanju unesrećenih na moru, o Vjesnikovoj Plavoj vrpci te o sustavu traganja i spašavanja na moru razgovarali smo s kapetanom fregate Jerkom Leticom, načelnikom Ureda zapovjednika ZZIO-a "Petar Zrinski". Kapetan Letica je kao član posade brodice Kazimira Jakića, od pogibelji, u uzavrelom moru Podbiokovljу, spasio poljski bračni par.

Mnogi od naših čitatelja čuli su o Vjesnikovoj Plavoј vrpci. Sudjelovali ste u događaju kojim je ta nagrada zaslužena...

To je nagrada koju od 1996. dodjeljuje Vjesnik i jedino je priznanje u svijetu koje se dodjeljuje za spašavanje ljudi i imovine na moru. Ljudima koji žive od mora i za more nemjerljivo znači.

Spasiti čovjeka u nevolji čin je velikog čovjekoljublja. Spasiti čovjeka na moru, prepostavljam, još je zahtjevниji pothvat. O čemu čovjek razmišlja u tim trenucima?

I ljeti je Jadran vrlo opasan i ljudi koji povremeno plove po njemu i ne slute kakvim su sve opasnostima izvrgnuti. Oni nisu pripremljeni za uvjete na Jadranu. Mi, "domaći ljudi" to, ipak dobro znamo. U Podbiokovljу se iznenada stvorio neverin. To predvečerje moj prijatelj Kazimir i ja promatrali smo pučinu i ugledali smo razapeto jedro koje je odjednom nestalo s obzorja. Iako je padaо sumrak, nismo okljevali, potrčali smo prema brodici koja je bila usidrena nekih petstotinjak metara od naših kuća. Odmah smo nazvali MRCC (Maritime Rescue Coordination Centar) Rijeka, koji je ovlašten za koordiniranje traganja i spašavanja na moru. Procijenili smo da su stradalnici udaljeni od obale tri nautičke milje. Brodicom od šest metara probijali smo se kroz neveru. Srećom, dobro smo procijenili kurs. Nakon tridesetak minuta ugledao sam u sumraku ljudе koji se drže za kobilicu prevrnute jedrilice. Bio je to stariji bračni par iz Poljske. Vidjelo se kako se teško održavaju na površini.

Izveli smo manevar po propisima traganja i spašavanja. Kazimir je u tome vrlo vješt s obzirom na to da je radni vijek proveo kao zapovjednik policijskog glisera. Ubrzo smo stradalnike izvukli na brod, zbrinuli ih, te uzeli njihovu jedrilicu u tegalj. Nakon sat i pol doteglili smo neoštećenu jedrilicu do kopna. Iskreno rečeno, o osjećajima nisam razmišljao. Manevri na moru zahtijevaju snagu i koncentraciju. Eto, nakon toga, čovjek se osjeća ponosno, plemenito.

Drago mi je da smo i na takav način pokazali, što znači humanost, što je to hrvatska pomorska tradicija. Moram reći kako je za brodolomce daljnje iznenadenje bilo kada su ih moji sumještani, za koje kruži fama da su sve podredili zaradi od turizma, odjenuli i zbrinuli onoliko vemena koliko je bilo potrebno za popravak jedrilice.

Jedan ste od onih koji su radili na propisima koordiniranja sustava traganja i spašavanja na moru...

Prije nego što sam upućen u Ratnu školu bio sam na dužnosti stožernog časnika za HRM u Kabinetu načelnika GS-a, te tako uključen u rad uvjetno rečeno, stvaranja obalne straže. Odlukom Vlade imenovan sam za člana Stručnog tijela Vladine koordinacije RH za pitanja spašavanja na moru. U tom tijelu nalaze se predstavnici osam ministarstava, a postupanja su točno definirana u karakterističnim situacijama. Imajući na umu da NOS HRM-a, koji je sastavljen za poslove Vladine koordinacije, ima i avione Pilatus i helikoptere te kompletan radarski sustav, HRM-u daju znatan doprinos sigurnosti na moru. Naime, već je bilo dosta slučajeva traganja i spašavanja kada su jedino snage HRM-a zbog svojih sposobnosti mogle intervenirati.

Srećom, u ovom slučaju brzo smo reagirali i spasili jedriličare i plovilo i nije bilo potrebe angažirati cijelokupni sustav...

Ali, sreća se ne događa uviјek... ■

Predstavljena knjiga hrvatskog vojnog i ratnog znakovlja "Znakovi pobjednika"

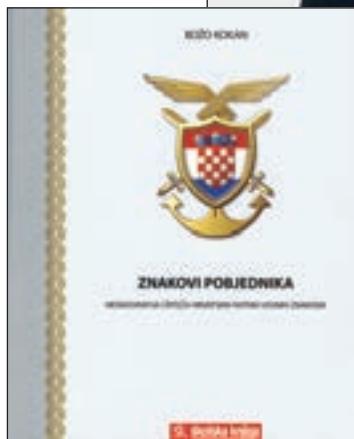
Temelj vizualne prepoznatljivosti Hrvatske vojske

Svi oni koji cijene rad Bože Kokana, ili hrvatsko vojno znakovlje smatraju zanimljivim ili vizualno pa i umjetnički privlačnim, u novom izdanju "Školske knjige" na jednom mjestu mogu pronaći velik dio onoga što ih zanima...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

Koliko god u Hrvatskoj čitali i slušali o "kičeraju", "neukusu" i "patetici" svega što ima veze s nekakvom ratnom ili vojničkom simbolikom, ni tijekom rata, a ni poslije, takve komentare nismo čuli o znakovlju vezanom za Hrvatsku vojsku. Još od samih početaka Domovinskog rata naši su vojnici razvijali prepoznatljiv znakovni identitet, koji je svoj razvoj nastavio i nakon rata, bilo da je riječ o činovima ili grbovima. Mnogo je ljudi zaslužno za tu prepoznatljivost i vizualnu te umjetničku kvalitetu, ali ipak najvažnije mjesto pripada hrvatskom arhitektu, dizajneru i nekad vojniku 150. brigade Boži Kokanu. Još u ratnim danima Kokan je počeo s dizajniranjem vojničkih simbola. Njegovi radovi u sveopćim su krugovima, i stručnim i laičkim, naišli na odobravanja. Malo po malo, hrvatski činovi i brojne oznake u našoj vojsci proistekli su iz umjetničke imaginacije Bože Kokana. No, zaslugu za to ovaj autor nikako nije pripisivao samo sebi. Na izložbama koje je dosad priređivao, te javnim nastupima, Kokan je neprekidno isticao korijen iz kojeg je crpio svoju inspiraciju, a to su hrvatska nacionalna i vojna povijest. "Hrvatski nacionalni simboli pravo su blago za dizajnera", riječi su koje vrlo izravno otkrivaju njegove izvore. Želite li i konkretniju potvrdu? Bacite pogled na njegove radove, znakove i činove na odorama naših vojnika: pleter i šahovnica dva su prevladavajuća detalja koja se provlače kroz stotine znakova i daju im zajedničke, prepoznatljivo hrvatske karakteristike...

Svi oni koji cijene rad Bože Kokana, ili hrvatsko vojno znakovlje smatraju zanimljivim ili vizualno pa i umjetnički privlačnim, u novom izdanju "Školske knjige" na jednom mjestu mogu pronaći velik dio onoga što ih zanima. U prostorijama MORH-ove Galerije "Zvonimir", 23. je studenog predstavljena knjiga "Znakovi pobjednika", monografija crteža hrvatskih ratnih vojnih znakova. Na oko 200 stranica to izvanredno opremljeno izdanje donosi prikaz najvažnijih Kokanovih radova u sklopu spomenute tematike. No, da ne biste ostali samo na vizualnom doživljaju, u monografiji je i riječ izdavača iz pera direktora "Školske knjige" Ante Žužula. Tu je i predgovor magistrice Dubravke Peić Čaldarović, koja na stručan način objašnjava šire kontekste koji se odnose uopće na znakovlje, vojno znakovlje i konkretno na rad Bože Kokana. Osim na hrvatskom, u istom izdanju ove tekstove možete pročitati i na engleskom, njemačkom te francuskom jeziku. Iako simboli uglavnom govore sami za sebe, mišljenja smo da

■ Na izložbama koje je dosad priređivao, te javnim nastupima, Kokan je neprekidno isticao korijen iz kojeg je crpio svoju inspiraciju, a to su hrvatska nacionalna i vojna povijest. "Hrvatski nacionalni simboli pravo su blago za dizajnera", riječi su koje vrlo izravno otkrivaju njegove izvore

je u ovom slučaju "višejezična varijanta" itekako opravdana, štoviše, šteta što i objašnjenja o tome što predstavlja koji simbol također nisu objavljena u "poliglotskoj" formi.

Predstavljanje knjige obilježio je još jedan događaj - otvorenje istoimene izložbe, koja će u trenutku objavljivanja ovog članka već biti i zatvorena (30. studenog). U galerijskom prostoru bili su izloženi neki od Kokanovih radova, naravno, u nešto većoj varijanti. Prilikom otvorenja, načinima su se obratili sam autor, u ime izdavača Ante Žužul, a u ime MORH-a ravnatelj Vojnog muzeja Dinko Čutura. U prvom dijelu ovoga članka mi smo na neki način samo skupili i saželi njihove riječi, govorili su o povijesti nastanka znakova, njihovom značenju i motivima iz kojih su proistekli.

Nekih postrojbi kojima je Božo Kokan dizajnirao oznake više nema. No, to znakovlje ostat će jedan od najvažnijih podsjetnika na njihovu povijest, zapravo na sve one ljude koji su u njima radili i ratovali. A Kokanova inspiracija koju vuče iz hrvatske tradicije i povijesti je izgleda neiscrpna, tako da u budućnosti možemo očekivati još znakova... Sigurno ne manje upečatljivih i umjetnički kvalitetnih.... ■

Hrvatski branitelj Franjo Drljo hodočastio od Prevlake do Iloka

Zavjetni križni put za sve hrvatske žrtve

Nošen vjerom i ljubavlju spram Boga i čovjeka, Franjo Drljo pokazao je kako se malim koracima može podsjetiti na velika djela - učinio je to za promicanje istine o Domovinskom ratu i u spomen na sve hrvatske žrtve

Marija ALVIR, snimio Mirko BEOVIĆ

Upovodu 15-godišnjice vukovarske bitke, simbola hrvatske pobjede i stradanja, hrvatski branitelj i dragovoljac Domovinskog rata Franjo Drljo hodočastio je Lijepom Našom - od Prevlake do Iloka. U dvadesetak dana, koliko je trajao njegov - kako ga je sam nazvao - Zavjetni križni put, prepješačio je oko tisuću kilometara.

Hrvatska pomorska i vojna tradicija zavjetovanja nakon preživljenih bura i oluja te povratka s raznih bojišnica potaknula je ovoga hrvatskog branitelja na njegov Zavjetni križni put. Franjo Drljo pripadnik je Specijalne policije MUP-a, a bio je i dragovoljac Domovinskog rata u sklopu policijske postrojbe ATJ Lučko. U obranu domovine uključio se već u kolovozu 1990., a do 1995. godine sudjelovao je u brojnim bitkama i akcijama Domovinskog rata. Jedna od takvih akcija zatekla ga je i nadomak Vukovara te je 13. listopada 1991. sudjelovao u proboru prema opkoljenom Vukovaru. U toj, iz još uvijek neutvrđenih razloga, neuspjeloj akciji poginula su trojica i ranjeno je dvadesetak pripadnika ATJ Lučko, a Franjo je bio u udarnoj skupini i jedan je od rijetkih koji tada nisu ranjeni. Neposredno nakon obustave probora u opkoljeni Vukovar, na brdu Sveta Ana kod Nuštra Franjo se zavjetovao Majci Božjoj da će, ako preživi rat, pješačeći duž cijele Hrvatske doći u Vukovar, ali tek kada Hrvatska bude potpuno slobodna. Proteklih petnaest godina svaku je korizmu svakodnevno postio, a ove je godine odlučio ispuniti svoj zavjet.

Na Zavjetni križni put krenuo je 28. listopada s Prevlake, otkuda je ispraćen blagoslovom don Ivana Turića, a hodočašće je završio 18. studenoga u Iloku, na misi koju je predvodio mons. Tadija Pranjić. Kako je sam istaknuo, Franjo Drljo je svoj Zavjetni križni put posvetio svim stradalnicima Domovinskog rata - poginulima i umrlima, zaštočenima i nestalima, ranjenima i proganjanim.

Franju su u njegovoj nakani poduprli kolege iz Specijalne policije pa je u sklopu njihove udruge tim povodom utemeljen i Programsko-organizacijski odbor "Uzdanica '90", a tijekom hodočašća, uz potporu nekoliko suboraca i

prijatelja, kao suorganizatori pridružile su se i druge udruge proizašle iz Domovinskog rata te gradovi i županije kroz koje je prolazio. Na pojedinim dionicama, u suradnji s lokalnim vlastima i braniteljskim udrugama, posjetio je određena važna mjesta iz hrvatske povijesti, napose iz Domovinskog rata, te je polaganjem vijenaca i paljenjem svjeća odao počast tamošnjim žrtvama.

Tijekom hodočašća Franjo je sa sobom nosio, za tu prigodu, posebno izrađen drveni križ - repliku autorskog djela vlč. Zlatka Sudca iz kapele u centru Betanija na Malom Lošinju. Repliku je, uz dopuštenje autora, izradio akademski slikar Željko Karaula, a vlč. Sudac ga je blagoslovio i predao Franji kako bi ga čuvao i poticao u ispunjenju njegovog zavjeta. Uz to, Franjo je s Prevlake uzeo i cijelim putem nosio kamen te ga bacio u Dunav kod Iloka, čime je simbolično želio prikazati jedinstvo Hrvatske te obilježiti svoj ratni put. Protkan kršćanskim vjerovanjem i domoljubljem, po biblijskom motivu borbe Davida i Golijata, želio je slikovito prikazati odnos vojnih snaga velikosrpskih agresora i tek stvorene hrvatske države. Tijekom hodočašća Franjo je, bez obzira na vremenske (ne)prilike, dnevno pješačio oko 50 kilometara pa i više, a spavao je u šatoru podignutom uz samu dionicu puta. U Vukovar je, kako je i bilo planirano, stigao nakon 22 dana pješačenja, 18. studenoga - na Dan sjećanja na žrtvu Vukovara 1991. Istoga dana produžio je do Iloka, gdje je bila posljednja postaja njegovog Zavjetnog križnog puta, a cijelim putem pratila ga je molitva vlč. Sudca, koji ga je na hodočašće ispratio riječima: „Isuse i Marijo, ponesite noge njegove!“

Iako se cijelo to vrijeme nije želio osobno medijski eksponirati, ističući kako su njegove nakane usmjerene na sve hrvatske žrtve Domovinskog rata, Franjo Drljo je tekako zasluzio priznanje za svoj pothvat. Nošen vjerom i ljubavlju spram Boga i čovjeka pokazao je kako se malim koracima može podsjetiti na velika djela - učinio je to za promicanje istine o Domovinskom ratu i u spomen na sve hrvatske žrtve. ■

Nakon 22 dana i oko tisuću
prijeđenih kilometara Franjo
Drljo stigao je u Vukovar...

...gdje je na Dan sjećanja - 18. studenoga
odao počast svim žrtvama toga grada heroja

Na posljednjoj postaji Zavjetnog križnog puta "Od
Prevlake do Iloka" sa suborcima i prijateljima

Polaznici ZSŠ-a na TBG 16. trbr

Sredinom studenoga na vojnom poligonu „E. Kvaternik“ Slunj, 16. trbr provela je taborovanje s topničkim bojnim gađanjem za III/06. naraštaj ročnika i kandidate za djelatnu vojnu službu na kraju dvomjesečne specijalističke vojne obuke.

Gađalo se posredno, skraćenom pripremom početnih elemenata iz VLR RAK-12 i haubica 105 mm. Svrha gađanja bila je provjera osposobljenosti i uvježbanosti ročnika, kandidata za DVS, zapovjednika vodova i desetina te prednjih motritelja u izvedbi propisanih postupaka, dužnosti i zadaća tijekom topničkog gađanja u dnevnim uvjetima. Posebnost taborovanja bio je posjet polaznika ZSŠ-a „Blago Zadro“ na dan provedbe topničkih bojnih gađanja. Četrdesetak časnika predvođeni voditeljem katedre taktike, pukovnikom Sinišom Šimićevim, prigodnim prezentacijama upoznati su s načinom provedbe obuke u brigadi, oružjem i streljivom koje se rabilo za gađanje, uređenjem vatrenog položaja i mjerama sigurnosti koje se poduzimaju tijekom TBG-a. Veliku zainteresiranost polaznici su pokazali tijekom prezentacije rada meteo postaje VAISALA s kojom su se mnogi prvi put sreli. Za uvod u TBG, polaznike ZSŠ-a je bojnik Dominik Mašić upoznao s „Kanalom vatrene potpore“ - zasebnoj organizacijskoj cjelini ustrojenoj po NATO-ovim standardima koja se sastoji

od timova i sekcija vatrene potpore, središta za upravljanje vatrom i u konačnici od same vatrene postrojbe uključujući sustav veza. Na gađanju težišno je prikazan rad satnijskih timova koji su rukovali vatrom preko Integriranog topničkog instrumenta (ITI-a). Po završetku TBG-a pukovnik Siniša Šimićev je zahvalio zapovjedniku brigade brigadiru Željku Šikiću na sadržajno ispunjenom danu tijekom kojeg su polaznici ZSŠ-a mogli vidjeti mnogo toga što će im koristiti u budućem radu uz želju da se nastavi i unaprjeđuje suradnja ZSŠ-a i 16. trbr Bjelovar.

OJI

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
PERSONALNA SLUŽBA**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

**za odabir kandidata za
vojnodiplomske dužnosti**

1. vojni izaslanik u Republici Makedoniji

- uvjeti:
- osobni čin: pukovnik brigadir
 - VSS
 - završena Zapovjedno-stožerna škola
 - engleski jezik STANAG 2222
 - 10 godina radnog staža

2. vojni izaslanik u Helenskoj Republici

- uvjeti:
- osobni čin: pukovnik brigadir
 - VSS
 - završena Zapovjedno-stožerna škola
 - engleski jezik STANAG 3333
 - 10 godina radnog staža

3. vojni izaslanik u Republici Turskoj

- uvjeti:
- osobni čin: pukovnik brigadir
 - VSS
 - završena Zapovjedno-stožerna škola
 - njemački jezik STANAG 3333
 - 10 godina radnog staža

4. vojni savjetnik u Misiji RH pri OEES-u

- uvjeti:
- osobni čin: pukovnik brigadir
 - VSS
 - završena Zapovjedno-stožerna škola
 - engleski jezik STANAG 3333
 - 10 godina radnog staža

Posebna stručna znanja poželjna kod odabira kandidata pod rednim brojem 1., 2., 3., 4:

- Vojnodiplomska škola MORH-a
- Diplomska akademija MVPEL-a
- Završena Zapovjedno-stožerna škola
- Međunarodni tečajevi iz područja diplomacije
- Radno iskustvo na poslovima međunarodne obrambene suradnje.

Odlazak na dužnosti u navedene zemlje predviđa se tijekom 2007., a nakon odabira kandidati moraju biti spremni sa svojom obitelji provesti na službi u inozemstvu oko četiri godine.

Prijave s dokazima za ispunjavanje uvjeta zainteresirani kandidati iz ustrojstvenih cjelina MORH-a mogu dostaviti na adresu:

Ministarstvo obrane RH, Uprava za ljudske resurse, Personalna služba, Staničićeva 6, 10 0000 Zagreb a zainteresirani kandidati iz ustrojstvenih cjelina GS-a OSRH prijave s dokazima mogu dostaviti na adresu: Glavni stožer OS RH, Personalna uprava, Bauerova 35, 10 0000 Zagreb Rok za podnošenje prijava je do **31. prosinca 2006.** Za eventualne upite u svezi s natječajem, zainteresirani kandidati mogu se obratiti na telefon **01/4568-553.**

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA OBРАМБЕНУ ПОЛИТИКУ
СЛУЖБА ЗА НАТО И ПАРТНЕРСТВО ЗА МИР**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

**za popunu slobodnih radnih
mjesta u Službi za NATO i
partnerstvo za mir Uprave za
obrambenu politiku:**

1. Viši stručni savjetnik, SRM I.

- jedan izvršitelj

Uvjeti: VSS

- društveni ili tehnički smjer

- znanje engleskog jezika
- 90% ALCPT ili 85% ECL

- položen DS1

- 10 godina radnog staža

2. Stručni savjetnik, SRM I.

- dva izvršitelja

Uvjeti: VSS - društveni ili tehnički smjer

- znanje engleskog jezika

- 90% ALCPT ili 85% ECL

- položen DS1

- 5 godina radnog staža

Mjesto službe za navedene dužnosti je Zagreb. Prijave s dokazima za ispunjavanje gore navedenih uvjeta potrebno je dostaviti do **15. prosinca 2006.** na adresu: Ministarstvo obrane, Služba za NATO i Partnerstvo za mir, Zvonimirova 12/II, 10 000 Zagreb ili na e-mail nato@mohr.hr. Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon 01/4568-099 ili 01/4568-746.

MILAN ADT ER

EUROPSKA tvrtka specijalizirana za razvoj i proizvodnju projektila MBDA provodi testiranja svojeg protuoklopog vođenog projektila (POVRS) MILAN ADT ER (Missile d'Infanterie Leger ANti-char Advanced Technologies Extended Response). MILAN je jedan od najraširenijih POVRS-a, i u naoružanju je većeg broja europskih vojski. Zato se odluka o razvoju nove inačice može gledati kao nastojanje da se primjenom novih tehnologija produži radni vijek MILAN-u a korisnicima uštede novci koje bi potrošili na nabavu novog sustava.

Dosad ih je proizvedeno više od 360 000 i nalaze se u naoružanju 43 države. Rabljeni su i u vojnim sukobima, a tvrtka navodi kako je ostvaren 93% pogodaka. MILAN je bio najveći igrač na tržištu POVRS-a srednjeg dometa II. generacije. No, novi proizvođači naprednih POVRS-a optimiziraju mu pomalo tržište.

Matično, europsko tržište optimiziraju mu američki Javelin (nabavljuju ga V. Britanija, Irska, Litva, Norveška) i izraelski Spike-MR (nabavljuju ga Finska, Nizozemska i Poljska). MBDA je spremala naprednu zamjenu pod imenom TRIGAT-MR, ali taj je program trenutačno u mirovanju. Tvrta se nuda kako će natječaj za novi POVRS koji će iduće godine raspisati francuska vojska biti prva velika prigoda za povratak MILANA na tržište.

U inačici MILAN ADT ER termalna su kamera i sustav za djelovanje u svim vremenskim uvjetima integrirani u ciljnički sustav. Zahvaljujući tome i sveobuhvatnoj digitalizaciji smanjena je masa temeljne

paljbenе jedinice. Paljbena jedinica koja se sastoji od paljbenе postaje s integriranim termalnom kamerom te dva projektila ima masu od 45 kg.

Paljbena jedinica Milan ADT može ispaljivati postojeće projektile, isprobani su Milan 2 i Milan 3. Naravno, može ispaljivati i projektil Milan ER koji ima novu bojnu glavu i novi motor te povećan domet na 3000 metara.

M. PETROVIĆ

DANSKA tvrtka Terma AS nakon uspješno završenog razvoja novog obrambenog sustava za helikoptere, nedavno je i službeno ponudila taj novi sustav kao dodatnu zaštitu za borbene helikoptere AH-64 Apache. Riječ je o AN/AAQ-24(V) DIRCM (Directional InfraRed Counter-Measures) laserskom senzorskom sustavu, koji je na određeni način dopuna postojećeg obrambenog sustava AMASE (Apache Modular Aircraft Survivability Equipment). Razvoj tog dodatnog senzorskog paketa tvrtka Terma AS provedla je u suradnji s nizozemskim ratnim zrakoplovstvom (RNLAf), za čije potrebe je i izvorno tijekom 2003. i

2004. razvijen senzorski sustav AMASE. Nakon usvajanja AMASE sustava RNLAf je izrazio želju

za dodatnim poboljšanjem obrambenih sustava, želeći omogućiti višu razinu preživljavanja u stvarnim borbenim uvjetima za svoje Apache, posebice one koji su angažirani u borbi protiv terorizma.

Radi integriranja DIRCM sustava na postojećem AMASE kontejneru, koji se postavlja na vrhove krila na Apachima, obavljena je strukturalna preinaka kontejnera tako da je DIRCM modul postavljen na samo tijelo AMASE kontejnera, kako bi DIRCM mogao imati široku pokrivenost ometanja. S tom prilagodbom AMASE kontejnera, odnosno njegovim integriranjem na nizozemske borbene helikoptere

DIRCM

AH-64D Apache, Terma AS je započela tijekom druge polovine 2005., a u tome uz RNLAf surađuje s američkom tvrtkom Northrop Grumman Defensive Systems Division, škotskom tvrtkom Selex Sensors & Airborne Systems (čiji je senzorski paket AN/AAQ24(V) Nemesis DIRCM System odabran kao platforma ove nadogradnje AMASE sustava) te nizozemskom tvrtkom NLR National Aerospace Laboratory. Nakon programske prilagodbe integriranja DIRCM sustava, prvi probni letovi "nadograđenih" Apachea započeli su tijekom lipnja ove godine. Pritom je testirano funkcioniranje DIRCM sustava uz ostale srodne sustave za helikoptere, odnosno predviđeno je da DIRCM bude "prva crta obrane" od protivničkih projektila s infracrvenim navođenjem, dok pirotehnički sustav za izbacivanja IC mamaca čini "drugu crtu obrane".

I. SKENDEROVIC

Leclerc za urbane operacije

FRANCUSKA tvrtka Giat Industries specijalizirana za proizvodnju topova, oklopnih vozila, tenkova, streljiva i vojne elektronike predstavila je novu inačicu tenka Leclerc prilagođenu za operacije u urbanom okruženju. Nova je inačica nazvana AZUR (Action en Zone URban) i nastala je kao privatna razvojna inicijativa same tvrtke.

Leclerc AZUR je opremljen novim zaštitnim paketom kako bi se povećala izdržljivost u gradskoj borbi koja je oduvijek bila slaba točka svakog tenka. Zaštitni paket usmjeren je na povećanje zaštite bočnog i stražnjeg dijela tenka.

Nove su bočne ploče načinjene od naprednog kompozita i pokrivaju dio za posadu dok su dodatne

oklopne ploče postavljene oko stražnjeg dijela kupole kako bi se neutralizirali napadi ručnim raketnim bacačima. Postavljena je i dodatna zaštita na poklopac motornog prostora kako bi se tenk zaštitio od napada Molotovljevim koktelom koji je opasan ako uspije zapaliti motor.

Na krov kupole postavljena je dajinski upravljana strojnica kalibra 7,62 mm za blisku zaštitu. Dorađen je dizajn panoramskog optičkog sustava zapovjednika koji omogućava brži pregled okoline tenka. Na stražnjem dijelu tenka postavljene su dvije kutije za potrepštine koje se po potrebi mogu i odbaciti. Instali-

ran je i komunikacijski sustav koji omogućava sporazumijevanje pješaka i posade tenka. Tako je izbjegnuto dovikivanje i komunikacija glasom ili gestama koja u uvjetima urbanog okruženja i nije najsretnije rješenje. Omogućena je dobra komunikacija kao uvjet za što tješnju koordinaciju pješaštva i tenkova, a to je jedan od ključeva preživljavanja tenkova u urbanom okruženju.

M. PETROVIĆ

TVRTKA FLIR Systems nedavno je predstavila svoje nove dvije elektrooptičke turele, namijenjene za integriranje na različite zrakoplovne platforme. Riječ je o turelama Star SAFIRE QWIP (Quantum Well Infrared Photodetector) i Star SAFIRE HD/1K.

Turela Star SAFIRE QWIP je nova dugovalna inačica višesenzorske turele Star SAFIRE HD, koja sadrži nove poboljšane senzore koji sada mogu pružiti puni HD (High Definition) slikovni prikaz razlučivosti 1280x720, što se podjednako odnosi na infracrveni, termalni i TV senzor. Prema navodima FLIR Systemsa, dugovalni termalni senzor na Star SAFIRE QWIP u mogućnosti je pri-

kazati vrlo jasan i čist SMPTE-292m slikovni prikaz, i to u uvjetima potpunog mraka, dima i pješčane oluje. Druga nova FLIR Systemsova turela je Star SAFIRE HD/1K, koja je na određeni način zamišljena kao nadopuna postojeće konfiguracija turele Star SAFIRE HD temeljene na tehnologiji koja se razvija za borbene avione nove generacije. Višesenzorska turela Star SAFIRE HD/1K također omogućava u cijelosti digitalni HD prikaz, a senzor koji pruža termalni prikaz ima 1 megapiksel, razlučivosti 1024x1024. Predstavnici FLIR Systemsa navode kako njihov novi termalni senzor, u odnosu na druge u toj klasi, daje čak do tri puta detaljniji slikovni prikaz, i taj slikovni zahvat može raditi na puno većoj udaljenosti. Dodatna pogodnost je i to da postojeći operateri na tureli Star SAFIRE HD mogu obaviti razmjerne jednostavnu nadogradnju na HD/1K, čak i u terenskim uvjetima, zamjenivši

Nove FLIR Systemsove turele

DEM (Detector - Electronics Module) modul. Višesenzorska turela Star SAFIRE HD/1K uz termalni prikaz može pružiti i slikovni prikaz s iznimno jakim optičkim uvećanjem danju i noću. Uz to sadrži i laserski daljinomjer s vrlo preciznim podacima o udaljenosti pojedinog cilja te inercijalni navigacijski procesor pomoći kojeg može vrlo precizno odrediti točan zemljopisni položaj.

TVrtka FLIR Systems odnedavno se može ponositi i s još jednim uspjehom. Naime, njezina turela Brite Star II odabrana je za opremanje helikoptera Bell ARH-70A, koji je nedavno pobijedio na američkom ARH (Armed Reconnaissance Helicopter) natječaju. Tako će 368 helikoptera Bell ARH-70A, koliko ih je naručeno za potrebe američke vojske, imati turelu Brite Star II, koja je znana i kao TASS (Target Acquisition Sensor Suite) turela. Turela u sebi sadrži naprednu gen 3 termalnu kameru, digitalnu TV-kameru sa CCD čipom te laserski daljinomjer i označivač ciljeva.

I. SKENDEROVIC

Snajper XM110

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) testira novu snajpersku pušku XM110 kalibra 7,62x51 mm SASS (Semi Automatic Sniper System). Zadovolji li XM110 tijekom tih testiranja i postane li M110 (ako ga uvedu u operativnu uporabu, izgubit će X jer on označava probno ili eksperimentalno oružje u razvoju) pojačat će postojeći assortiman snajpera u američkoj vojsci. Testiranja snajperske puške XM110 će se dovršiti do kraja prve polovine iduće godine. Ako ispunii sve zahtjeve, očekuje se proces žurne nabave kako bi se puške što prije dostavile postrojbama na terenu.

Sadašnje snajperske puške američke vojske su repetirka M24 kalibra 7,62 mm i poluautomatska M107 kalibra 12,7 mm. Puška XM110 pojavila se potkraj 2004.

kao odgovor na zahtjev za snajperskom puškom sposobnom za brzo i učinkovito djelovanje po više ciljeva u kratkom vremenskom razdoblju. Takvi su zahtjevi rezultirali poluautomatskom puškom, a izbor kalibra je stan-

dardni 7,62x51 mm, velike snage i zadovoljavajućeg dometa. Kako je riječ o snajperskoj puški, bit će optimizirana za metak M118LR dugog dometa. Ali, ako se pokaže potreba, iz XM110 se može ispaliti i bilo koji drugi tip metka istoga kalibra koji

se nalazi u uporabi u američkoj vojsci.

Puška je opremljena sklopivim dvonošcem koji olakšava precizno ciljanje i novim optičkim cilnjnikom Leupold označe XM151.

M. PETROVIĆ

Poljska kupuje protubrodske projektille RBS15

ŠVEDSKA grupacija Saab potpisala je 140 milijuna američkih dolara vrijedan ugovor o dostavi nove generacije protubrodskih projektila RBS15 Mk3 poljskoj ratnoj mornarici a namijenjeni su naoružanju korveta klase Orkan. Glavna značajka tih projektila je domet koji iznosi 200 kilometara dok je duljina 4330 mm, promjer 500 mm a masa u letu 630 kg. Dizajn projektila rezultirao je visokom efektivnom korisnosti, pouzdanosti, lakim i dugačkim intervalima održavanja, a životni vijek se procjenjuje na 30 godina.

Tim ugovorom Poljska postaje druga članica NATO saveza koja je naručila projektille RBS15 Mk3. Njemačka mornarica dodjelila je prošle godine ugovor vrijedan 110 milijuna dolara grupaciji Saab za nabavu projektila RBS15 Mk3 namijenjenih korvetama klase K130.

Poljske korvete klase Orkan trenutačno prolaze fazu modernizacije a opremanje korveta novim protubrodskim projektilima čini glavni dio same modernizacije. Projektili, izrađeni u tvrtki Saab Bofors Dynamics, opremljeni su aktivnim radarskim pretraživačem cilja, navigacijskim sustavom koji uključuje GPS te inercijsku mjeru jedinicu i optimiziranu visokoeksplozivnu bojnu glavu, a namijenjeni su protubrodskoj borbi kao i borbi protiv kopnenih ciljeva. Veliki domet i krajnje prilagodljive putanje leta omogućuju djelovanje na kratkim udaljenostima i ciljevima

koje se nalaze daleko iza horizonta. Djelovanje projektila je omogućeno iz različitih smjerova s unaprijed odabranim ili simultanim trenutkom gađanja cilja svakog pojedinog projektila.

Zapovjednik poljske ratne mornarice admiral Roman Krzyzlewski izjavio je kako poljska mornarica prolazi važnu preobrazbu kako bi se prilagodila novim zahtjevima u budućnosti. Akvizicija protubrodskih projektila RBS15 Mk3 označena je kao vrlo važna prekretnica u procesu modernizacije poljske flote.

M. PTIĆ GRŽELJ

Indija nabavlja desantni brod klase Austin

INDIJSKA vlada je odobrila nabavu desantnog broda USS Trenton od američke ratne mornarice, jedanaestog broda u klasi Austin (LPD - landing platform dock) koji je potkraj 60-ih godina XX. stoljeća izgradila tvrtka Lockheed Shipbuilding. Vrijednost ugovora koji obuhvaća nabavu spomenutog desantnog broda i četiriju desantnih brodica opće namjene iznosi 48,2 milijuna američkih dolara.

Glavne značajke desantnih brodova klase Austin su duljina 173,4 metra, širina 32 metra, gaz 7 metara te približna istisnina 16 900 tona. Propulzijski sustav sastoji se od dva parna

kotla i dvije parne turbine a povezani su na dvije osovine i dva propeleera te se postiže brzina plovidbe od 21 čvora. Sletna paluba može primiti do 6 helikoptera tipa CH-46 Sea Knight dok se hangar ne rabi za njihov smještaj. Kapacitet zdenca deklariран je za smještaj jednog LCAC ili LCU, odnosno četiri LCM-8 ili devet LCM-6 ili pak 24 desantna vozila.

Temeljna indijska posada od 72 člana trenutačno se nalazi u SAD-u gdje prolaze potrebnu edukaciju i trening kako bi se omogućilo preuzimanje zapovjedništva nad brodom. Uskoro se očekuje dolazak preostalog dijela posade koja ukup-

no čini oko 300 mornara i časnika. Transfer i službena primopredaja USS Trenton predviđena je za veljaču 2007. dok se dolazak u matičnu luku Visakhapatnam u Indiju očekuje u travnju iste godine. Većina prvobitne opreme i naoružanja ostat će na brodu, uključujući protuzračni sustav za borbu izbliza Phalanx kalibra 20 mm. Osim spomenutog, naoružanje se sastoji od dva topa Mk 38 kalibra 25 mm i osam strojnica kalibra 0,5 mm.

Najvjerojatnije novo ime desantnog broda u sastavu indijske mornarice bit će INS Jalashva. Po medijskim navodima Indija trenutačno pregovara o nabavi šest transportnih helikoptera tipa H-3 Sea King koji će djelovati s palube desantnog broda.

Posljednja zadaća desantnog broda USS Trenton bila je evakuacija američkih državljanima iz Libanona tijekom nedavnog sukoba između snaga Izraela i Hezbolaha. Dolaskom u sastav indijske ratne mornarice, bit će drugi ratni brod po veličini, nakon nosača zrakoplova klase Hermes.

M. PTIĆ GRŽELJ

Splav predstavio svoje nove rakete

RUSKA tvrtka Splav tijekom nedavno održane izložbe IDELF (International Defence Exhibition for land Forces) u Moskvi, službeno je predstavila nove inačice nevođenih raketa zrak-zemlja S-8 i S-13. Iako je riječ o raketama koje su zadržale postojeći kalibr, S-8 je kalibra 80 mm a S-13 je kalibra 122 mm, te se obje inačice raketa mogu bez ikakvih preinaka rabiti s postojećim lansera, one se uvelike razlikuju od prethodnih inačica koje su u operativnu uporabu ušle 1973. odnosno 1983. godine.

Strukturalne promjene, odnosno poboljšanja rakete S-8 postignuta su prije svega s novim raketnim motorom, koji osim što pruža više snage,

zauzima manje prostora (smanjenje od 28 cm) u tijelu raketne. To je pak otvorilo prostor za poboljšanje, odnosno ugradnju nove i razornije bojne glave. Također, sama masa cijele raketne je smanjena, a raketu su dobile i nove male stabilizatore.

Na IDELF-u su pokazane po dvije inačice obje raketne, s različitim podinačicama svojih upaljača, odnosno s različitim tipovima bojnih glava (probojnim i rasprskavajućim). Raketa S-8 OFP1 ima udarni upaljač koji omogućava prilagodbu njegova djelovanja. Tako je moguće u slučaju napada na čvrsto utvrđene ciljeve postaviti trenutačno aktiviranje upaljača, odnosno moguće je postaviti aktiviranje s određenim vre-

menskim odmakom (pritom je moguće postaviti dvije različite vrijednosti kašnjenja). Raketa S-13 OFS1 ima radarski upaljač kojem je moguće "zadati" nekoliko različitih visina za njihovo aktiviranje.

I. SKENDEROVIC

Renesansa kratkih strojnica (II.dio)

Osim velikog razvoja strojnica za policijske i protuterorističke snage, ostalo je otvoreno pitanje uporabe tog oružja u oružanim snagama, koje još uvijek pokazuju premalo interesa prema njima i u kojima automatske puške imaju potpuno prvenstvo

Marinko OGOREC

Sovjetski Savez je početak II. svjetskog rata dočekao s velikim iskustvom iz tek završenog sukoba s Finskom, te već formiranom proizvodnjom kratke strojnice PPŠ-41 (Pistolet-pulemjot Špagina) - jednim od simbola Crvene armije (slika br. 12). Iako je prema konstrukcijskim rješenjima i načinu proizvodnje bez sumnje riječ o kratkoj strojnici II. generacije, na PPŠ-41 zadržani su drveni kundak i usadnik. Veliki i prilično komplikirani bubanj za 71 metak zadržan je do kraja rata, iako je za tu kratku strojnicu razvijen i jednostavni okvir za 35 metaka. PPŠ-41 bila je izvrsna kratka strojница, koja je unatoč zas-

tarjelom izgledu učinkovitija i pouzdanija od britanskog Stena. Broj dijelova sveden je na minimum - zatvarač, povratna opruga, te 3-4 dijela u mehanizmu za okidanje, zbog čega je bilo malo mogućnosti za kvarenje (strojница je mogla izdržati najgora maltretiranja i nakon toga besprijekorno funkcionirati). Najslabiji dio bio je bubanj za streljivo, ali njih je bilo dosta na zalihama pa je oštećene bilo lako zamijeniti. Kad je Crvena armija ojačala za uzvratne udare, nije imala dostatnu količinu streljačkog naoružanja za opremanje svih vojnika i deficit se popunjavao uglavnom oružjem koje se moglo najbrže i najmasovnije proizvo-

diti - kratkim strojnicama PPŠ-41. Cijele pukovnije naoružavane su samo njima, a masovno su ih rabili i partizani iza prvih crta bojišta.

Temelj sovjetske taktike postala je koncepcija neprekidnog napada, a kratka strojница je za tu svrhu govo idealna. Ne mareći previše za gubitke, sovjetsko pješaštvo je bilo u stanju brojčano preplaviti njemačke borbene crte i iz blizine ih zasuti paljbom kojoj se ništa nije moglo oduprijeti. U gradskim borbama kratke strojnice su, uz snajperske puške, postale dominantno oružje. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Vojne operacije drukčije od rata

Ratovi budućnosti bit će ograničeni i specifični u svojoj svrsi i namjeni. Sličit će gerilskim operacijama. Nekonvencionalne metode koje su bile karakteristične za djelovanje gerilaca, primjenjuju se i danas, ali su preciznije i predstavljaju novi radikalni tip ratovanja koji ne pridaje mnogo pozornosti državnim granicama ili starim ortodoksnim pravilima ratovanja

Abdulah SELIMOVIĆ

Dvije odvojene pojave svojom fuzijom dovele su do revolucije u ratovanju. Prva je razvoj vrlo preciznog i snažnog oružja. Druga je vezana za spoznaju da se moderna konvencionalna vojska može pobijediti gerilskim metodama.

Pojavnost i kombinirani utjecaj te dvije pojave doveli su do kreiranja novog tipa malih borbenih postrojbi koje djeluju koordinirano, ali, u stvari, funkcioniraju mnogo samostalnije od dosad znanih vojnih postrojbi. Bit će sve manje razlika između konvencionalnih vojnih operacija, gerilskih metoda i terorističkih napada.

Motivacija će biti različita, ali će zato funkcionirati načelno jednako.

Tradicionalni borbeni prostor će se izgubiti a borbe će u načelu biti iznenadni udari na neočekivane ciljeve, kao što će istovjetni biti i protuudari obrambenih snaga. Dakle, podsjećat će na sadašnje gerilske i terorističke sukobe. Udaljenosti na kojima će postrojbe djelovati bit će velike jer će snage biti raspoređene na velikim prostranstvima, i radi zaštite od uništenja od projektila i bombi bit će skrivene do pripreme za napad.

Sustav ustroja vojski nastavit će se smanjivati s armija na korpuze, di-

vizije, pukovnije i bojne. Staromodni način bojnog djelovanja na linearnom bojištu će nestajati kao i sadašnje vojne strukture.

S nestankom snažno utvrđene obrambene linije postrojbe će se kretati u svim smjerovima pa će pozadina protivnika biti svuda. Do sukoba će dolaziti na više pozicija pa neće biti jasne razlike između prednje crte i pozadinskog djelovanja i, na nesreću, između vojnika i civila. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Tržište borbenih zrakoplova (II. dio)

Igor KARNJUŠ

Prvotni ugovor za fazu punog razvoja F-35 JSF vrijedan 33 mlrd. USD nedavno je povećan za 6,53 mlrd. USD. Prema službenom obrazloženju ovo povećanje je uzrokovano zakašnjenjima u fazi razvoja koje se procjenjuje na 18 mjeseci, što znači da bi trebali završiti do 2013. Prema svemu sudeći, povećano trajanje faze razvoja kao i potrebna dodatna finansijska sredstva rezultat su problema u provođenju programa, osobito povećanja težine zrakoplova, kao i nastojanja da se ona stavi pod nadzor ne dovodeći u pitanje performanse zrakoplova. Osim toga, i razne druge aktivnosti vezane za modifikaciju i poboljšanja uzrokovali su povećanje cijene zrakoplova. Dok se ukupan broj planiranih F-35 za oružane snage SAD-a iだlje smanjuje, glasine o ukidanju samog programa su, po svemu sudeći, samo puste želje konkurenциje. Angažiranost, osobito financijskih sredstava u ovom programu, je jed-

nostavno prevelika da bi se dopustilo njegovo ukidanje, a što bi doveo i do problema u odnosu na saveznike koji su uključeni u taj projekt. Osim toga, bez F-35 Amerikanci ne bi mogli konkurirati novoj generaciji europskih, pa možda čak i ruskih zrakoplova, da se ne spominju ostale negativne strateške implikacije.

Umjesto toga, razmatraju se brojne opcije koje bi trebale dovesti do smanjenja ukupnih troškova. Najizglednija varijanta je napuštanje razvoja jedne od tri planirane inačice. Prema jednoj opciji, ratno zrakoplovstvo SAD-a trebalo bi se odreći inačice F-35A i umjesto toga kupiti inačicu F-35C koja je namijenjena upotrebi s nosača aviona, što pomalo podsjeća na programe zrakoplova F-14 Phantom II i A-7 Corsair II. Ti su zrakoplovi prvotno proizvedeni za potrebe ratne mornarice, da bi kasnije ušli u naoružanje, i to u velikom broju, zrakoplovstva. Ali, upravo je

inačica F-35A najzanimljivija kao izvozna inačica, koja i u toj bi ulozi trebala zamijeniti "vječni" F-16, a ujedno je i najjeftinija od sve tri. Prema tome, prestanak razvoja ove inačice ugrozio bi izvozne mogućnosti i perspektive ovog zrakoplova te imao negativan utjecaj na većinu inozemnih partnera u programu. S druge strane, marinski korpus nema alternative svojoj F-35B STOVL inačici (osim ako u potpunosti ne odustanu od prednosti i sposobnosti koje donosi ovaj tip zrakoplova). Kao i u prethodnom slučaju, ukidanje F-35B imalo bi poguban utjecaj na potencijalno atraktivno tržište zamjene Harriera koji se približava kraju svog aktivnog vijeka te bi doveo u pitanje programe razvoja mornaričkog zrakoplovstva u ratnoj mornarici Italije, i u manjoj mjeri V. Britanije. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Razvoj mlaznih aviona 1937.-1950.

Zahvaljujući
izraelskom rat-
nom zrakoplov-
stvu Ouragan je
stekao ugled
učinkovitog lov-
ca-bombardera
koji je ubitač-
nom preciznoš-
ću uništavao
sve ciljeve, pa
čak i ratne
brodove

Domagoj MIČIĆ

Dassault Ouragan

Prvenstveno zbog činjenice da su nacističke trupe okupirale Francusku na samom početku II. svjetskog rata tamošnja zrakoplovna industrija ne samo da nije došla u priliku da pokaže sve svoje potencijale tijekom rata već joj je nakon oslobođenja trebalo dosta vremena da se oporavi. To se najbolje vidi na primjeru francuske tvornice aviona Société des Avions Marcel Bloch koja je tijekom okupacije morala raditi za potrebe njemačke vojske. Kako ih je u tome odbio, Marcela Blocha su Nijemci deportirali u koncentracijski logor Buchenwald iz kojeg se vratio tek na jesen 1945. U spomen na svog brata, generala Dariusa Paula Blocha koji je u pokretu otpora uzeo pseudonim Dassault, Marcel je 1949. službeno promijenio svoje prezime iz Bloch u Dassault. Istodobno je promijenio i ime tvornice koja će svjetsku slavu steći kao Societe des Avions Marcel Dassault ili samo Dassault. Od tog trenutka Dassault će postati sinonim za francuske vojne avione.

Uvidjevši da Francuska, ponajviše zbog dugotrajne okupacije, opasno kasni s razvojem modernih lovačkih aviona s mlaznim pogonom Marcel Dassault je već 1947. odlučio pokrenuti razvoj modernog lakoog lovca. Francuska vlada nije dijelila njegov entuzijazam te je Dassault morao u razvoj uložiti svoja vlastita sredstva. Detaljna razrada planova novog lovca, kojeg su označili kao MD 450 (Marcel Dassault 450) počela je u prosincu 1947. Oslanjajući se na iskustva stečena projektiranjem i gradnjom lovačkih aviona serije MB 150, građenih prije II. svjetskog rata, Dassault se odlučio na projekt što jednostavnijeg aviona: malog, lakoog, jeftinog i što bržeg (koliko će snaga motora dopustiti). Izgradnja prvog prototipa počela je već u travnju 1948., što je potaknulo francusku vladu da u lipnju iste godine naruči izradu tri prototipa.

Izrada prvog prototipa tekla je brzo te je MD 450 01 s pilotom Kostiom Rozanoffom prvi put pole-

tio 28. veljače 1949. Prvi prototip nije imao naoružanje i sustav za natpritisak u kabini. Unatoč tome ispitivanja u letu, koja su obavljena u službenom centru za letna testiranja, pokazala su da je novi lovac uspješan proizvod. Zbog toga je tadašnji "Sekretariat za državno zrakoplovstvo" 31. kolovoza 1949. naručio 15 predserijskih MD 450 Ouragana namijenjenih ispitivanju različitih motora, različitih kombinacija naoružanja (između ostalog raketa i vodenih projektila), sustava za izviđanje, radara za noćno letenje itd. Uz već prije naručena tri prototipa, narudžba za 15 predserijskih aviona bila je dovoljna da Dassault obnovi svoje pogone te ih osposobi za serijsku proizvodnju. Na kraju je Dassault napravio samo 12 predserijskih aviona jer je i prije njihovog dovršetka francuska vlada naručila serijske Ouragane. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Sir Francis Drake: jednima junak, a drugima vrag

Bez obzira na to kako ga etiketirali, Drake je zasigurno bio vrlo sposoban pomorac i ratnik. Sve svoje osobine znao je itekako iskoristiti: kao prvi Englez koji je oplovio svijet, postao je vitez, gradonačelnik Plymoutha i član parlamenta...

Jurica MILETIĆ

Francis Drake, viceadmiral, gusar, moreplovac, pljačkaš, graditelj i političar elizabetanske Engleske, rođen je oko godine 1540. u mještalu Tavistocku u Devonu, a umro od dizenterije 29. siječnja 1596. na Puerto Ricu, neuspješno opsjedajući San Juan. Kao drugi po redu od ukupno dva naestero djece, nemajući pravo na nasljedstvo, sam se morao pobrinuti za svoju karijeru. Već kao trinaestogodišnjak ukrcao se na teretni brod, a sedam godina kasnije već je bio brodski zapovjednik. Na svoje prvo putovanje u Novi svijet krenuo je tri godine kasnije, i trgujući robovima iz zapadne Afrike, odmah se obogatio. Kažu da je već tada postao vrlo nesklon i Španjolcima i njihovu katoličanstvu. Sva je prilika da je toj mržnji kumovao i incident u San Juanu de Ulua, kad ga je španjolska flota iznenadila prilikom iskrcavanja robova. Kao vrstan plivač Drake se uspio spasiti, ali od tog trenutka cijeli je svoj život posvetio borbi protiv španjolskog carstva. Na svom je sljedećem putovanju sa Španjolcima vodio boj koji je mnoge njegove zemljake odveo u smrt, ali stekao je naklonost kraljice Elizabete I. U njegove najslavnije pustolovine u području Kariba svakako valja ubrojiti otimanje španjolskog zlata kod luke Nombre de Dios u području današnje Paname godine

■ *Uz Horatia Nelsona i Jamesa Cooka Francis Drake čini trolist velikih pomoraca koji su pridonijeli stoljećima najveće slave britanskog imperija*

1573. Plijen je bio toliki da je otploviti put Engleske morao samo sa zlatom: srebro je morao ostaviti jer ga nije imao na što ukrcati. U Plymouth se vratio sa samo trideset engleskih članova posade, ali svaki od njih bio je dovoljno bogat da se do kraja života više nije morao brinuti o novcu. Ipak, kraljica Elizabeta nije mu mogla čestitati na uspjehu jer je sa španjolskim kraljem Filipom

II. upravo sklopila privremeni mir.

Dobivši u zadaću da sredi španjolske brodove uzduž američke tihookeanske obale, na brodu Pelican i u pratnji još četiri broda, s ukupno 150 ljudi, iz Plymoutha je isplovio prosinca 1577. Prešavši Atlantik dva je broda morao ostaviti na istočnoj obali južne Amerike, a s tri preostala prošao Magellanovim tjesnacem i shvatio da Tierra del Fuego (Ognjena zemlja) nije dio kontinenta kako se dotad vjerovalo. Oluja mu je uništila još jedan brod, drugi se oštećen morao vratiti u Englesku, i preimenovavši svoj brod u Golden Hind, prema Valparaisu se uputio posve sam, zarobivši usput poneki španjolski brod i okoristivši se zaplijenjenim pomorskim kartama. Sredinom 1579. usidrio se u Lomi, nešto sjevernije od najsjevernijeg španjolskog područja. Zadovoljan lukom i održavajući prijateljske veze s domorocima, popratio je brod, nakrcao dovoljno hrane i opreme i čak za sobom ostavio neko-

■ *Drakeov admiralski brod Golden Hind bio je glavno sredstvo kojim je Englez ostvarivao svoje pobjede*

liko ljudi, osnivajući tako koloniju u koju se nikad nije uspio vratiti. Zemlju je proglašio posjedom engleske krune i nazvao Nova Albion, odnosno Nova Engleska.

Ploveći dalje na zapad, na Molučkim je otocima zamalo izgubio svoj brod koji se nasukao na greben, a onda je oplovivši Rt dobre nade godinu dana kasnije stigao na obalu Sijera Leonea i potom se vratio u Plymouth sa samo 59 preživjelih članova posade i golemim pljenom. Kao prvi Englez koji je oplovio svijet, postao je vitez, gradonačelnik Plymoutha i član parlementa. U novom sukobu sa Španjolcima poharao je Santo Domingo i Cartagenu u današnjoj Kolumbiji, a potom i španjolsku utvrdu San Augustin na Floridi. Španjolskom Filipu II. koji se počeo pripremati za invaziju Engleske, zauzeo je glavnu ratnu luku Cadiz i držao je tri dana, zarobivši pritom šest brodova, a uništivši još trideset i jedan, uz veliki broj lučkih skladišta. Taj je njegov pothvat španjolski pokušaj invazije odgodio za cijelu godinu dana. Kad je Španjolska godine 1588. svojom armadom napokon pokušala invaziju, bio je

Londonski čuvari u San Franciscu
Ploveći oko svijeta Francis Drake svoje je tragove ostavio i na zapadnoj obali Amerike. Cesta koja spaja Point San Quentin u zaljevu San Francisco Bay s Point Reyesom u zaljevu Drakes Bay danas se zove Sir Francis Drake Boulevard. Oba se mjesa smatraju mogućim točkama njegova iskrcavanja na američko tlo. U središtu San Francisca još od 1928. koči se hotel Sir Francis Drake (na slici), valjda jedini na svijetu u kojem vas na recepciji dočekuje poslužica odjevena u odore Beefeatera - tradicionalnih čuvara londonskoga Towera. Iz mnogih filmova poznati tramvaj svoje stajalište ima točno ispred hotelskog glavnog ulaza. Nije jasno samo što goste privlači više: izvanredna lokacija i raskoš, ili pak ime Francisca Drakea, čovjeka kojega u Engleskoj drže junakom, a za Španjolce je tek krvožedni gusar koji je napadao nezaštićene luke. Zvali su ga el draqui, što na španjolskom znači vrag. U španjolskom govorom području djecu još uvijek plaše tim nazivom.

zamjenik vrhovnog zapovjednika engleske flote: pod okriljem noći zarobio je španjolski galion Rosario zajedno s admiralom Pedrom de Valdésom, cjelokupnom posadom i sredstvima namijenjenima plaćanju španjolske vojske u području današnje Nizozemske. Nakon katastrofalnog poraza španjolske armade,

Drake je pritekao u pomoć Portugalcima koji su se bunili protiv španjolskog kralja, opljačkavši i razorivši usput grad La Coruña.

U tadašnjoj španjolskoj Americi ratna mu je sreća okrenula leđa: pretrpio je više poraza zaredom, pa čak preživio topovski pogodak koji mu je probio brodsku kabinu. Kad je opsjedajući San Juan u koji se sklonio španjolski brod krcat zlatom, nagrižen dizenterijom umro, ljes s njegovim tijelom spustili su u more. Bilo je to u blizini Portobela u Panami. ■

upravo na putu prema Plymouthu iz kojeg je isplovio u susret španjolskoj armadi. Mnogi neće zaboraviti spomenuti kako je Tavistock i rodno mjesto Petera Quaifea, jednog od članova izvanredno popularnog benda The Kinks koji je svojim pjesmama obilježio šezdesete prošlog stoljeća.

Sa svojim drevnim zgradama podignutim od kamena iz nedalekih kamenoloma, izvanrednom tržnicom i brojnim starinskim dućanima, Tavistock je slika i prilika Engleske koja, gubeći bitku protiv sveobuhvatne globalizacije, malo po malo, ali sigurno nestaje. Ni tradicionalni pubovi koje pivnicama nazvati može samo onaj koji o Engleskoj ne zna baš ništa, ne poslužuju više samo engleska piva i tradicionalna jela. Hamburgerizacija i mikrovalke istiskuju klasične kobasicice s pomfritom i omiljenu mesnu pitu steak & kidney pie.

Tavistock u Devonu, idilično je englesko mješavašće, ishodišna točka za svači posjet Nacionalnom parku Dartmoor. Nadomak velikoj luci Plymouthu, nije odveć daleko ni od razvikanoga ljetovališta Torquaya koje je tako dobro poslužilo kao mjesto radnje za već legendarnu TV seriju Faulty Towers, s "pythonovcem" John Cleeseom. Valjda i nema stanovnika koji s ponosom neće spomenuti kako je Francis Drake rođen malo južnije, na farmi Crowndale. Njegov kip stoji

**"Zbirka knjiga o Domovinskom ratu Gradske knjižnice Vukovar",
Gradska knjižnica Vukovar, Vukovar, 2006.**

U sklopu ovogodišnjeg obilježavanja Dana sjećanja na žrtvu Vukovara 1991. u vukovarskoj Gradskoj knjižnici održani su 20. studenoga novinarsko-književnički susreti "Grad to ste vi" posvećeni Siniši Glavaševiću, novinaru i književniku te legendarnom ratnom izvjestitelju. Tom prigodom predstavljena je publikacija koja donosi popis knjiga na temu Domovinskog rata, kao i iscrpuju bibliografiju izdanja na tu temu objavljenih u Hrvatskoj i inozemstvu. Vukovarska Gradska knjižnica povratkom u Vukovar 1998. godine odlučila je prikupljati sve publikacije o Domovinskom ratu u cijeloj našoj domovini. S vremenom se knjige o Domovinskom ratu pojavljuju u sve većem broju, jer se osim sjećanja branitelja (memoarske književnosti) objavljaju i publikacije vojnog i političkog, sociološkog, psihološkog i medicinskog te povijesnog karaktera, kao i književni radovi svih žanrova - poezija, pripovijetke, drame, romani itd. Knjiga sadrži 731 bibliografsku referencu i dobar je vodič kroz pisani trag o Domovinskom ratu za svakog zainteresiranog čitatelja i proučavatelja tog razdoblja naše nedavne prošlosti. Namjera Knjižnice je, kako je istaknuto u predgovoru priredivača, prikupiti što veći broj naslova i pokriti cjelokupnu nakladničku produkciju na temu Domovinskog rata te tako u budućnosti postati referentni centar za ozbiljno proučavanje i studiranje povjesničara i ostalih stručnjaka o cijelom tijeku Domovinskog rata, od njegovih početaka preko svih ratnih događanja pa do njegova kraja i povratka Vukovaraca u svoj grad.

Mirela MENGES

FILMOTeka

Otkriveni najstariji hrvatski filmovi

Prošlog mjeseca imali smo prigodu vidjeti zasad najveće filmsko otkriće XXI. stoljeća u Hrvatskoj. Riječ je o sedam kratkih filmova od po 40-ak sekundi koje je potkraj travnja 1898. na hrvatskoj obali snimio francuski snimatelj Alexandre Promio. Za to senzacionalno otkriće zaslužan je hrvatski filmski snimatelj i profesor na zagrebačkoj Akademiji dramskih umjetnosti Enes Midžić. Istražujući na internetu katalog programa eksperimentalnih filmova, otvio je detalj u naslovu jednog filma koji mu je privukao pozornost - *Salut dans les vergues de Alexandre Promio, SIBENIK, 28. ou 29. travnja 1898.* Saznavši da riječ "SIBENIK" ne postoji u francuskom jeziku, shvatio je da je riječ o gradu podno Šubićevca. Otišao je u pariški muzej braće Lumiere i u tamošnjem katalogu otkrio još šest filmova koje je Promio snimio za boravka u Hrvatskoj (Puli i Šibeniku) u proljeće 1898. Filmovi su snimljeni na moru i pokazuju vježbe austrijske ratne mornarice na jedrenjacima, a njihovi naslovi opisuju o čemu je riječ u svakom od njih: *Pozdrav s jarbola, Dolazak i sidrenje broda, dvije Regate, Pripreme za boj, Iskrčavanje i puščana palja i Trka mornara.* Kako je u ono vrijeme austrijska mornarica bila u većem dijelu popunjena Hrvatima, ispalio je kako najstariji hrvatski filmovi ustvari pokazuju ponosnu tradiciju hrvatskih mornara.

Kada će i kako ti filmovi biti otkupljeni briga je mjerodavnih državnih institucija, a rijetki su imali sreću vidjeti ih na predavanju profesora Midžića. Riječ je o jedinim hrvatskim filmovima snimljenim u XIX. stoljeću, budući da je sljedeći sačuvani film *Šibenska luka* datiran tek 1904. godine.

Leon RIZMAUL

2. prosinca 1823. Monroeova doktrina

Nakon Napoleonova sloma europske reakcijske sile udružile su se u Svetu Alijansu, s namjerom uspostave "starog poretka". No, sjećme revolucije se uspješno primilo ne samo u Europi, nego i u Novom svijetu. Oko 1815. dijeljeno oba američka kontinenta javljaju se brojni pokreti s težnjom svrgavanja kolonijalnog jarma. Tim težnjama najviše su pogodene Španjolska, Portugal i, naravno, Velika Britanija. U Sjedinjenim Američkim Državama pitanje odnosa s europskim silama bilo je također vrlo važno. Još od rata za neovisnost među američkim je političarima postojala averzija na bilo kakvo upletanje europskih velesila u unutarnje političke probleme mlade države. Zbog toga je američki predsjednik James Monroe 2. prosinca 1823. u redovnoj godišnjoj poslanici Kongresu formulirao načela vanjske politike SAD-a. Ta je deklaracija kasnije ušla u povijest kao Monroeova doktrina. Osnovna postavka Monroeove doktrine je glasila: SAD se protive pokušajima europskih sila da rješavaju političke probleme na američkom kontinentu, te im zabranjuje osnivanje novih kolonija. SAD se zauzvrat uzdržavaju od miješanja u europske poslove. U Europi su takvu politiku smatrali prolaznim hirom, no razvoj snaga tijekom XIX. te naročito XX. stoljeća u potpunosti je izgurao Euroljane iz političke uprave američkog kontinenta. Mnogi su američki predsjednici tijekom sljedeća dva stoljeća proširivali Monroeovu doktrinu pa se tijekom vremena njezin karakter znatno izmijenio. Prvobitno je doktrina bila uperena protiv miješanja europske reakcije u poslove mlađih američkih država, a kasnije su SAD pokušavale doktrinom nametnuti svoju dominaciju na području oba američka kontinenta.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Budnost u pustinji

Početak Došašća kršćanima je uvijek iznova poticaj za pripravu ne samo proslave Božića, već poglavito na dublje prihvaćanje Boga koji se objavljuje kao čovjek, odnosno Krista i njegova Evanđelja. Ali u potrošačkoj civilizaciji, u koju smo uronjeni "do guše", užurbanost i trka za zaradom te skrb za banalnosti koje nas ne mogu ispuniti, čovjeku su zapreka da otkrije znakove koji navješčuju Kristov dolazak. Sopingomanija i diktatura marketinga, koje se pojačaju upravo pred Božić, vulgarnom devastacijom svetoga i života pretvaraju čovjeka u bezdušnog potrošača, nesvesna da ga taj ritual ne može duboko usrećiti već mu samo ropski pustoši dušu. Kršćanin koji podlegne tom egoističkom mentalitetu nikako ne može "pripraviti put Gospodinu", kako je Ivan Krstitelj pozivao uoči Isusova dolaska. Ivan je bio suvremenik mnogim moćnicima i vlastodršcima, ali jednak je oštro kritizirao i domaće "tajkune" i strane "visoke predstavnike". Premda se povukao u pustinju i tu živio u pokori i poniznosti, sve ih je iz gradova k njemu privlačila neka čudesna sila da ga čuju. Danas su kršćani u "globalnoj pustinji". Ali njihova privlačnost slabí kad god pomisle da je svjedočenje Evanđelja uvjerljivo bez pokore i poniznosti, da je bez žrtve moguće "pripraviti put Gospodinu", tj. graditi "cestu" miru, pravednosti, ljubavi i solidarnosti. Životne okolnosti u bitnom su uvijek iste. Tzv. mali čovjek nikad ne dolazi na visok položaj, ali uvijek može među ljudima "svijetliti" savjesnošću, poštenjem, radom i zalaganjem za opće dobro. To su naši spasonosni "mali putovi", tu je i moć našega "glasa iz pustinje". Samo, ne smijemo se uspavati. U budnoj pozornosti na znakove vremena i zahtjeve ljudi s kojima živimo otkrit ćemo zadaće koje nam Bog danas daje.

Andelko KAĆUNKO

Regimenta Patricios

Argentinska postrojba poznata pod nazivom **1. pješačka regimenta Patricios** nastala je 15. rujna **1806.**, u

vrijeme prve britanske invazije na **Rio de la Platu**, a na poziv **Virreya Santiaga de Liniersa** koji je pozvao sav narod na oružje kako bi se mogli suprotstaviti neprijatelju. Nakon prvih uspjeha nad **Britancima** odziv je bio neočekivano velik i u postrojbu su se javljali dragovoljci iz svih društvenih slojeva. Ubrzo su bila osnovana tri bataljuna u koje je bilo unovačeno ukupno 1356 boraca, listom ljudi rođenih u potkraljevstvu Rio de la Plata.

Postrojba se iskazala već godinu dana kasnije u obrani **Buenos Airesa**. Britanci su napali grad sa 6.000 vojnika, a zapovjedao im je **Sir John Whitelocke**. Britanskoj stezi i iskustvu suprotstavili su se hrabri branitelji među kojima su se junaštvom isticali upravo priпадnici postrojbe Patricios. Ostalo je zabilježeno kako je ranjeni britanski pukovnik **Kingston**, na samrti tražio da bude pokopan u okviru vojarne svoje regimente „kako bi počivao u miru i da ga čuvaju hrabri ljudi koji su ga porazili“. Whitelocke se predao 7. srpnja i britanske su se snage zauvijek povukle iz područja Rio de la Plate.

Premda u tradicionalnim argentinskim bojama (bijela i plava), odore pripadnika postrojbe Patricios podosta nalikuju odorama britanskih vojnika toga vremena. Bi-jele hlače umetnute su u duge i nenaborane crne čizme a fraku nalik kaput dopunjena je bijelim remenjem prekriženim na prsima i obvezatnim crvenim pojasmom u obliku šala kojeg se kraj spuštao uz lijevu nogu. Naoružani dugim mušketama, argentinski su se vojnici osim bojama od svojih protivnika ponajviše razlikovali pokrivalima za glavu: umjesto trorogih šešira (premda su i oni bili u uporabi) ponajčešće su na glavama nosili šešire nalik cilindrima, na svojoj lijevoj strani dopunjene kokardom. U skladu s pravilima tradicionalnog odjevanja, takvi bi se šeširi prije mogli očekivati na britanskim, nego na argentinskim glavama.

Sjećanja na tu postrojbu u **Argentini** nikad nisu prestala, i njihova se odora i danas može vidjeti prigodom različitih manifestacija, a osobito je vidljiva bila ove godine kad je proslavljenja 200. obljetnica njihova osnivanja. Događaj je zabilježila i argentinska pošta izdavši prigodnu marku na kojoj su izvanredno dobro vidljivi i odora i znak postrojbe.

Jurica MILETIĆ

www.constable.ca

Premda nije službeni site neke kanadske institucije, www.constable.ca izvrnsna je stranica u koju bi se trebalo ugledati. Riječ je o stranici posvećenoj **poginulim pilotima kanadskog zrakoplovstva** i to s njihovim opširnim životopisima te svim relevantnim podacima oko nagrađivanja i dodjeljivanja medalja prije i nakon pogibija. Autor(i) stranice potrudili su se pronaći i brojne linkove i priče vezane uz avione u kojima su ginuli kanadski piloti, ali i avione koji su bili s druge strane njihovih ciljnika.

Nažalost, fotogalerije ili bar slika srednje rezolucije nema, pa posjetitelj može vidjeti samo fotografije ubaćene u tekstove u niskoj rezoluciji. No, zato uza svaku sliku postoji link na muzej ili galeriju otkud je slika *posuđena* i to cijeloj priči daje dodatnu vrijednost jer ionako velika galerija linkova tako je još bogatija.

Kao preporuku izdvajamo **Links to Other Related Sites**, tj. link na linkove drugim srodnim siteovima koji je izvrstan izvor možda i novih stranica za ljubitelje zrakoplovstva i miliarije.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Životinja-simbol Nizozemske je:

- A tigar
- B lav
- C ris

2. Nizozemska je neovisnost stekla nakon oslobođenja od:

- A Francuza
- B Nijemaca
- C Španjolaca

3. Pronađite Nizozemca među admirali-ma iz II. svj. rata:

- A Tom Phillips
- B Karel Doorman
- C Günther Lutjens

4. Najprometnija nizozemska, a i svjetska luka nalazi se u:

- A Rotterdamu
- B Amsterdamu
- C Den Helderu

5. Latinoamerička država koja je bila nizozemska kolonija je:

- A Venezuela
- B Surinam
- C Belize

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojnik.hr